

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบชินเนคติกส์ที่มีต่อความสามารถในการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจะเสนอสาระสำคัญตามลำดับดังนี้

เอกสารคำรา

1. การสอนการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์
 - 1.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์
 - 1.2 ความสำคัญและพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์
 - 1.3 ความหมายของการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์
 - 1.4 ความสำคัญของการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์
 - 1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์
 - 1.6 แนวการสอนการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์
2. การสอนโดยใช้รูปแบบชินเนคติกส์
 - 2.1 ความหมายของรูปแบบชินเนคติกส์
 - 2.2 แนวคิดของรูปแบบชินเนคติกส์กับความคิดสร้างสรรค์
 - 2.3 แนวการสอนการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบชินเนคติกส์
3. การประเมินผลการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์
 - 3.1 เกณฑ์การตรวจและพิจารณาการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์
 - 3.2 การตรวจให้คะแนนการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์

งานวิจัย

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

1. การสอนการ เขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์

1.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ตามทฤษฎีของ เจ พี กิลฟอร์ด (J.P.Guilford, 1968) เชื่อว่าการคิดมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือการคิดแบบเอกนัย (Convergent thinking) คือการคิดทางเดียว เป็นขบวนการที่บุคคลใช้เมื่อต้องการแก้ปัญหาซึ่งแคบและมีทางให้เลือกน้อยจนกว่าจะได้วิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเท่าที่คิดได้จากสิ่งแวดล้อมของปัญหานั้นทำให้เกิดความคิดอย่างมีวิจารณ์ (Critical thinking) อีกแบบหนึ่งคือการคิดแบบอเนกนัย (Divergent thinking) เป็นความคิดหลายทิศทางหรือความคิดกระจายต้องอาศัยจินตนาการ (Imagination) สัญชาตญาณ (Intuition) และความตั้งใจจริงในการคิดหาคำตอบได้หลายอย่าง การคิดแบบอเนกนัยนี้ กิลฟอร์ด กล่าวว่า เป็นความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น ความคิดคล่องตัว และความคิดละเอียดลออ

ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึงความสามารถของบุคคลในการคิดสิ่งแปลกใหม่ไม่ซ้ำกับความคิดของคนอื่น และแตกต่างจากความคิดธรรมดา อาจเป็นความคิดใหม่หรือดัดแปลงจากแนวคิดของผู้อื่นก็ได้

ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึงความสามารถของบุคคลในการคิดหาคำตอบได้หลายแนวทาง

ความคิดคล่องตัว (Fluency) หมายถึงความสามารถของบุคคลในการคิดหาคำตอบในปริมาณที่มากในเวลาจำกัด

ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึงความสามารถของบุคคลในการคิดรายละเอียดเพื่ออธิบายความคิดครั้งแรกให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดผลงานหรือผลิตผลสร้างสรรค์

ดังนั้น ความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ตามความหมายของ เจ พี กิลฟอร์ด จึงหมายถึงความคิดอเนกนัย หรือความคิดหลายทิศทาง หรือความคิดกระจายนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมาย "ความคิดสร้างสรรค์" ไว้หลายท่าน ดังนี้

อี พอล ทอเรนซ์ (E.Paul Torrence, 1963) ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า "ความคิดสร้างสรรค์ คือความสามารถของแต่ละบุคคลในการคิดแก้ปัญหาด้วยการคิดอย่างลึกซึ้งที่นอกเหนือไปจากลำดับขั้นของการคิดอย่างปกติ เป็นลักษณะภายในของบุคคลที่จะคิดหลายแง่หลายมุมผสมผสานกันจนได้ผลิตผลใหม่ที่ถูกต้องสมบูรณ์"

อเล็กซ์ เอฟ ออสบอร์น (Alex F. Osborn, 1963) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นจินตนาการประยุกต์ (Applied Imagination) เป็นจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ยากที่มนุษย์ประสบอยู่ มิใช่เป็นจินตนาการที่ฟุ้งซ่าน เลื่อนลอย ความคิดจินตนาการจึงเป็นลักษณะสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ในการนำไปสู่ผลผลิตที่แปลกใหม่และเป็นประโยชน์ ดังนั้นความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นความคิดจินตนาการที่ควบคู่กับความอุตสาหะพยายาม จึงจะทำให้งานสร้างสรรค์สำเร็จได้

ไมเคิล เอ วอลลาซ และนาธาน โคนแกน (Michael A. Wallach and Nathan Kogan, 1965) อธิบายว่า "ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงความคิดโยงสัมพันธ์ได้ คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือคนที่สามารถคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เช่น เมื่อเห็นคำว่าปากกาก็นึกถึงกระดาษ ดินสอ ฯลฯ ยิ่งคิดได้มากเท่าไรยิ่งแสดงถึงศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มากเท่านั้น"

เอ็น อาร์ ไฮโมวิทซ์ (N.R.Haimowitz, 1973) กล่าวว่า "ความคิดสร้างสรรค์คือ ความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ หรือจัดองค์ประกอบแบบที่ไม่มีใครจัดมาก่อนในวิถีทางที่ทำให้เกิดสิ่งประดิษฐ์หรือแนวคิดที่มีคุณค่าและมีความงาม"

ดี แอล ดี โบโน (D.L.De Bono, 1982) กล่าวว่า " ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการคิดออกจากกรอบของแนวความคิดเดิมและนำมาพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาที่ต้องการได้"

อี บี ฮูล็อค (E.B.Hurlock, 1984 อ้างถึงใน กาญจนา พลาอยู่วงศ์, 2534) ได้รวบรวมความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. เป็นการสร้างสิ่งแปลกใหม่ที่แตกต่างไปจากสิ่งที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นความคิดหรือสิ่งของ
2. เป็นการประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง
3. เป็นแนวทางสร้างสิ่งใหม่ที่ไม่เหมือนเดิมโดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน
4. เป็นกระบวนการคิดที่พิเศษแตกต่างจากผู้อื่น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของสิ่งใหม่

5. เป็นส่วนหนึ่งของความสามารถทางสติปัญญา ความจำหรือการให้เหตุผล
 6. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม
 7. เป็นการสร้างจินตนาการและก่อให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นมา
 8. เป็นความคิดที่ใหม่ มีมุมมองและวิธีแก้ปัญหาที่แตกต่างจากผู้อื่น
- อารี รังสินันท์ (2527) กล่าวว่า

ความคิดสร้างสรรค์ หรือความคิดจินตนาการ หมายถึง ความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทางอันนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ ที่มีประโยชน์ต่อสังคม ด้วยการดัดแปลงปรับปรุงแต่งผสมผสานจากความคิดเดิมให้เกิดเป็นสิ่งที่ใหม่ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยความสะดวก ตลอดจนวิธีการคิดและการแก้ปัญหาได้สำเร็จ"

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู (2523 อ้างถึงใน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2534) กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ว่า "ความคิดสร้างสรรค์ เป็นลักษณะความคิดแบบอเนกนัย หรือความคิดได้หลายทิศทางที่นำไปสู่กระบวนการคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่รวมทั้งการคิดและการค้นพบวิธีการแก้ปัญหาใหม่ตลอดจนความสำเร็จในด้านการคิดค้นพบทฤษฎีต่าง ๆ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม"

วิจิตร วรุตบางกูร (2535) ได้ให้คำนิยามความคิดสร้างสรรค์ไว้ 4 ลักษณะ คือ

1. เป็นการค้นคิดสิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการใหม่ ๆ จากการศึกษาทดลอง ทำให้จินตนาการเป็นจริงขึ้น
2. เป็นความคิดอเนกนัย ซึ่งเป็นความคิดที่กว้างไกล สลับซับซ้อน มีหลายแง่มุมหลายรูปแบบ ความคิดในลักษณะนี้จะนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ หรือแก้ปัญหายากได้สำเร็จ
3. เป็นจินตนาการหรือความคิดฝัน ซึ่งมีความสำคัญกว่าความรู้ และเป็นบ่อเกิดของการแสวงหาความรู้มาพิสูจน์ จินตนาการ หรือทำจินตนาการให้เป็นจริง
4. เป็นความรู้สึกที่ไว เข้าใจอะไรได้เร็วแม้จะเป็นเรื่องยากและซับซ้อน มีปฏิกริยา หรือมีอารมณ์ร่วมกับเรื่องนั้น ๆ

ดังนั้น ความคิดสร้างสรรค์ คือ การคิดจินตนาการสิ่งแปลกใหม่ได้หลายแนวทางในลักษณะอเนกนัย (Divergent thinking) อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

1.2 ความสำคัญและพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งควรส่งเสริมให้ปรากฏในบุคลิกภาพของเยาวชนไทย ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต ดังวรรณิโสสมประยูร (2524) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่าสนใจสรุปได้ดังนี้

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับมนุษย์ เพราะการแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวันต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ โดยนำความรู้ที่มีอยู่มาคิดแปลงใช้ในการแก้ปัญหา เด็กที่มีความรู้ดีแต่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะทำให้ความรู้ที่มีได้ประโยชน์น้อย เพราะเขาไม่สามารถคิดแปลงประยุกต์มาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ และที่สำคัญปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าทุกประเทศต้องการผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญ

ชัชวาลย์ พรชดาวิทย์ (2524) กล่าวสนับสนุนว่า

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็น ช่วยส่งเสริมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติ เพราะความคิดสร้างสรรค์ก่อให้เกิดการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ประเทศใดก็ตามที่สามารถดึงเอาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ขึ้นมาใช้ได้มากเท่าใด ก็ยิ่งมีโอกาสพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านมากขึ้นเท่านั้น เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาก็น่าจะมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ และทัศนคติที่ดี เพื่อให้สังคมสามารถอยู่ได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา และปัญหาที่สำคัญของประเทศกำลังพัฒนา ก็คือ การขาดกำลังคนที่มีความคิดสร้างสรรค์

ยุพา วีระไวทยะ (2527 อ้างถึงใน เพลินใจ พงกษชาติรัตน์, 2535)

ได้กล่าวไว้ให้เห็นความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ว่า

ความคิดสร้างสรรค์เป็นศักยภาพทางความคิดของมนุษย์ซึ่งเป็นกระบวนการคิดที่อาจก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนและแสดงออกมาเป็นการกระทำได้ โดยนำความคิดหลาย ๆ ประการเข้ามาเกี่ยวพันผสมผสานเป็นแนวคิดใหม่ เอี่ยมที่ไม่เคยมีใครคิดหรือแสดงออกมาก่อนเลยก็ได้. . . ในทศวรรษนับจาก ค.ศ. 1980 เป็นต้นไปแนวโน้มที่นักศึกษาในสาขาต่าง ๆ จะเริ่มหันมาพิจารณาศักยภาพของมนุษย์ในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างจริงจังอีกครั้งหนึ่ง เพราะวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีวิทยาการต่าง ๆ มุ่งเข้าสู่ความเป็นเลิศแห่งสติปัญญาของมนุษย์ร่วมกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างสูง. . .

สุจิต เที่ยรชอบ และสายใจ อินทร์พรย์ (2536) กล่าวถึงความสำคัญ
ของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ว่า

ความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้มีไว้ในตัวเด็กตามธรรมชาติแล้วเด็ก ๆ
จะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นตัวของเขาเอง แต่จะพัฒนามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ
การสร้างบรรยากาศและการให้ความสนับสนุนของบุคคลที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก เช่น บิดา
มารดา ญาติพี่น้อง และครูอาจารย์ เป็นต้น การปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ให้แก่
นักเรียนเป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยากยิ่งทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยแล้วยังมีความ
ซับซ้อนเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก แต่ก็เป็นที่หน้าของครูที่จะต้องปลูกฝังในด้านนี้ เพราะจะเป็น
ประโยชน์แก่ตัวเด็กเอง และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวม

สมศักดิ์ ภู่วิภาคารวรรณ (2537) กล่าวถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์
ไว้ในคำนำของหนังสือเรื่อง เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ว่า

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างมากในปัจจุบัน ทั้งในด้านการจัด
การเรียนการสอนและการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ไปใ
การแก้ปัญหาและผลิตผลงานอย่างสร้างสรรค์ ยิ่งในอนาคตสังคมมีแนวโน้มที่จะทวีความ
สลับซับซ้อนมากขึ้นบุคคลต้องใช้ความรู้ ทักษะ และความคิดสร้างสรรค์ไปในทางแก้ปัญหา
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การเตรียมเยาวชนให้อยู่ในสังคมอนาคตได้อย่างดีจึงควรเตรียมการ
ในเรื่องการส่งเสริมหรือพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เสียตั้งแต่ในปัจจุบันให้ควบคู่ไปกับการ
ส่งเสริมหรือพัฒนาความสามารถด้านอื่นด้วย

ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญยิ่งโดยเฉพาะปัจจุบันโลก
ก้าวเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีและสารสนเทศ วิทยาการต่าง ๆ เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ววงการต่าง ๆ
ได้แก่ วงการธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ฯลฯ ตลอดจนวงการศึกษาก้าวหน้าให้ความสนใจ
และยอมรับว่าความคิดสร้างสรรค์ช่วยสร้างผลงานที่มีคุณค่าและสามารถพัฒนาวิทยาการต่าง ๆ ให้
เจริญก้าวหน้าอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่
มีคุณค่าควรพัฒนาให้เกิดขึ้นในทุกคน ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความ
คิดสร้างสรรค์ว่า สามารถปลูกฝังและพัฒนาได้ ดังคำกล่าวของ โรนัลด์ ดี แอนเดอร์สัน (Ronald
D. Anderson, 1970) " . . .ทุกคนเกิดมาพร้อมกับศักยภาพการสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถพัฒนา
ขึ้นได้ทุกระดับอายุและทุกสาขาวิชา ถ้าจัดประสบการณ์ได้เหมาะสม. . ."

นอกจากนี้ บอยด์ อาร์ แมคแคนเลส และเอลลิส ดี อีแวนส์ (Boyd R. McCandless and Ellis D. Evans, 1978) ได้ให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ". . .ทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ด้วยกันทั้งสิ้น แต่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของแต่ละคนนั้นมีต่างระดับกัน บางคนอาจมีโอกาที่จะแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้บ่อยกว่าคนอื่น และไม่มีใครเลยที่จะไม่มีความสามารถในการสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสามารถพัฒนาได้"

วอร์นีย์ โสุมประยูร (2524) กล่าวเสริมว่า "คนส่วนมากเห็นว่ามนุษย์ต่างกับสัตว์ในแง่ที่ว่า มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์แต่สัตว์ไม่มี ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งที่มีในตัวคนตั้งแต่แรกเกิด"

อารี รังสินันท์ (2527) กล่าวว่า "ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะที่มีอยู่ในตัวเด็กทุกคน และสามารถวัดพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ได้"

จากแนวคิดดังกล่าวความคิดสร้างสรรค์ควรปลูกฝัง และพัฒนาให้มีในตัวเด็ก ซึ่งพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ในวัยเด็กจะมีระดับความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามอายุ และจะลดลงบางช่วง ดังรายงานวิจัยพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของ อี พี ทอแรนซ์ (E.P. Torrance, 1962 อ้างถึงในกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย เกรด 1-เกรด 12 โดยใช้แบบสอบถามชุดการถามและการเดาคำตอบ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนตั้งแต่เกรด 7 ขึ้นไป จะมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นจนกระทั่งใกล้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (เกรด 11-เกรด 12)

ยามาโมโตะ (Yamamoto, 1960 อ้างถึงใน อารี รังสินันท์, 2532) ได้ศึกษาพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์โดยใช้แบบทดสอบของมหาวิทยาลัยมินนิโซตา พบว่า ความคิดสร้างสรรค์จะลดลงระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อจากนั้นจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น และจะค่อยลดต่ำลงเล็กน้อยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6

กรมการฝึกหัดครู (2522) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยในระดับชั้นประถมศึกษา ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ความคล่องในการคิดจะพัฒนาสูงขึ้นและสูงมากในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และจะสูงสุดในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนความคิดริเริ่มค่อนข้างคงที่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากนั้นจะสูงขึ้นในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่จะกลับลดลงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และจะเพิ่มสูงขึ้นอีกในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สอดคล้องกับ อารี รังสินันท์ (2532) กล่าวถึงพัฒนา

ความคิดสร้างสรรค์ในระดับมัธยมศึกษาว่า "พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ในระดับมัธยมศึกษาได้รับความสนใจน้อย แต่เท่าที่ศึกษาพบว่า จินตนาการของเด็กลดลงในระหว่างที่เด็กเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 2 และจะพัฒนาคงที่จนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6"

จากงานวิจัยของ เขาวานา บุทธสุวิทย์พันธ์ (2514) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ระหว่างโรงเรียนสาธิตและโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ พบว่านักเรียนโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรสาธิตมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนระดับชั้นป.7 และ ป.4 นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ บัวคลี (2514) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในต่างจังหวัด นักเรียนในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนนานาชาติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล แต่มีความสัมพันธ์กับความเกรงใจ กล่าวคือ คนที่มีความเกรงใจต่ำ และคนที่มีความเกรงใจสูงมักมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ แต่คนที่มีความเกรงใจปานกลางมีความคิดสร้างสรรค์สูง ส่วนความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียนในกรุงเทพฯกับนักเรียนในต่างจังหวัด มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนนานาชาติมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนในกรุงเทพฯและนักเรียนในต่างจังหวัด นอกจากนี้ยังพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ระหว่างเพศนั้นไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียนนั้นมิได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง . ส่วนอุปสรรคของความคิดสร้างสรรค์ คือความเกรงใจ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดมีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

จากบทสรุปดังกล่าว เป็นแนวทางสำหรับครูควรหาวิธีส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งอารี รังสินธ์ได้เสนอแนะว่า

กิจกรรมที่เด็กแสดงความสามารถสร้างสรรค์นั้นมีอยู่แทบทุกกิจกรรมที่จัดสอนในหลักสูตร หรือในหุ้มนวลประสภารณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เป็นต้นว่า . . .กิจกรรมทางด้าน

ภาษาไทยทั้งในการพูดการเขียน การแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน การแต่งเรียงความ
 ข้อความ การเขียนโฆษณา เขียนนิทาน. . . กิจกรรมการเล่น ทั้งการเล่นเกมในร่ม
 และกีฬากลางแจ้ง เกมเหล่านี้ย่อมเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถในทาง
 สร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งทั้งนี้ต้องอาศัยเทคนิควิธีสอนและการจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนา
 ความคิดสร้างสรรค์ ครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเลือกกิจกรรม และเปิดโอกาสให้
 เด็กทุกคนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตน

ดังนั้น การสอนให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์จึงขึ้นอยู่กับวิธีสอนของครู มิลเลอร์
 (Miller, 1969 อ้างถึงใน อารี รังสินธุ์, 2532) ได้กล่าวว่า

ครูที่ต้องการจะสนับสนุนให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องสร้างความมั่นใจให้เด็ก
 ขึ้นกับเด็กเพื่อให้เขากล้าแสดงความสามารถของเขาออกมาและครูไม่ควรเปรียบเทียบ
 งานของเด็กกับเพื่อนคนอื่น ๆ หรือพิจารณางานของเด็กโดยเอามาตรฐานของผู้ใหญ่เป็น
 เครื่องวัด นอกจากนี้ ครูควรช่วยให้เด็กได้เข้าใจด้วยว่าผลงานของเด็กแต่ละคนมีคุณค่า
 เพราะ เป็นการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน และเป็น
 สิ่งที่มีค่ามากกว่าการที่จะมาพิจารณาถึง รูปแบบ ขนาด และการออกแบบของเด็กแต่ละคน

เอฟ วี วิลเลียม (F.E. William, 1972) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การสอน
 เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นจะต้องสอนอย่างต่อเนื่องกันไป เป็นลำดับในทางตรงซึ่งได้แก่การ
 จัดกิจกรรมต่าง ๆ และในทางอ้อมก็ได้แก่การปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนความเข้าใจ
 ในเรื่องพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก และระดับความสามารถในการแสดงออก"

เฮช อาร์ โคล (H.R. Kohl, 1972) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูที่ใช้อ่านาจอในการ
 การอบรมสั่งสอนนักเรียน ไม่ยอมให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือความสามารถนั้น เป็น
 ครูผู้ทำลายความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

อารี รังสินธุ์ (2532) ได้เสนอแนะวิธีสอนของครู เพื่อพัฒนาความคิด
 สร้างสรรค์ของเด็ก โดยแนะนำให้ครูปรับปรุงวิธีสอนและยึดหยุ่นเนื้อหาวิชา สรุปได้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง พยายามอย่าบังคับให้เด็กทำตามคำสั่ง
 ของครูอยู่ตลอดเวลา
2. ส่งเสริมให้เด็กเป็นคนช่างสังเกต ช่างซักถามและตอบคำถามหรือพยายาม
 ค้นหาคำตอบด้วยความกระตือรือร้น

3. สนใจและตั้งใจฟังคำถามแปลก ๆ ใหม่ ๆ ของเด็ก และยอมรับความคิดแปลก ๆ ของเด็ก
 4. แสดงให้เห็นว่าความคิดของเด็กมีคุณค่าและเป็นประโยชน์โดยการให้กำลังใจ ชมเชย ยกย่อง นำผลงานมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น
 5. ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่ม บอกรับความคิดแปลกใหม่ ไม่ตำหนิหรือวิจารณ์ความคิดเด็ก
 6. ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง สืบราว ค้นคว้า ทดลองด้วยความสนใจของตนเอง
 7. ส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นและการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
 8. ส่งเสริมให้เด็กประสบความสำเร็จ ให้กำลังใจ
 9. ขจัดความกลัว สร้างความเชื่อมั่นและความมั่นคงปลอดภัยให้กับเด็ก
- นอกจากนี้อารี รังสินนท์ (2532) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การสอนของครูควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้
1. การแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กสามารถแสดงออกทางกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่น การประดิษฐ์ การวาดภาพ ศิลปะ ดนตรี เต้นรำ การเล่น ตลอดจนการแก้ปัญหา
 2. การสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยการจัดสภาพห้องเรียนให้นักเรียนรู้สึกอิสระ และส่งเสริมให้ทุกคนรู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
 3. การสอนความคิดสร้างสรรค์จะต้องสอนให้ต่อเนื่องกันไปเป็นส่วนสำคัญทั้งทางตรง ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และทางอ้อม ได้แก่ การปรับปรุงสภาพแวดล้อม
 4. สนับสนุนและกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นหลาย ๆ ด้าน
 5. เน้นสถานการณ์ที่จะส่งเสริมความสามารถซึ่งนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ เช่น ความคิดริเริ่ม
 6. อย่างหลอหลอมหรือกำหนดแบบให้นักเรียนคิด และมีบุคลิกเหมือนกันหมดทุกคน แต่ควรสนับสนุนและส่งเสริมความคิดและวิธีการผลิตสิ่งแปลกใหม่
 7. ลดความเข้มงวดกวดขันและการยึดมั่นอยู่กับจารีตประเพณี เพราะสิ่งเหล่านี้จะสกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

ดังนั้น ครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สิ่งแวดล้อม บรรยากาศและผู้ที่อยู่แวดล้อมหรือใกล้ชิดตัวเด็ก ได้แก่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง ฯลฯ มีส่วนสำคัญที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ ดัง พี เอช มุสเซิน (P.H.Mussen, 1970) ได้ให้ข้อคิดที่ว่า "เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยคือเด็กที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ได้ บิดามารดาที่ให้ความอบอุ่นแก่เด็กในลักษณะนี้ เด็กจะมีความอยากรู้อยากเห็น มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบอื่น" สอดคล้องกับสุจวิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2536) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์นั้น เป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้มีไว้ในตัวเด็ก ตามธรรมชาติแล้วเด็ก ๆ จะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นตัวของตัวเอง แต่จะพัฒนามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การสร้างบรรยากาศ และการให้ความสนับสนุนของบุคคลที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก เช่น บิดามารดา ญาติพี่น้อง และครูอาจารย์ เป็นต้น ซึ่งเจมส์ เอ สมิธ (James A. Smith, 1972) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพการณ์และบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

1. ใช้คำถามเพื่อเร้าให้เด็กทำงาน
 2. สร้างบรรยากาศในการเขียน ได้แก่
 - 2.1 เปิดดนตรีเบา ๆ ขณะเด็กทำงาน
 - 2.2 นำเสียงแปลก ๆ มาให้เด็กฟังเพื่อใช้ดึงดูดใจ
 - 2.3 ให้บรรยายจากตามจินตนาการ
 - 2.4 จัดฉายภาพยนตร์ที่เร้าให้เกิดจินตนาการ
 3. ใช้ความคิดเชิงสมมติ หรือความคิดที่ชวนสงสัยใคร่รู้เพื่อให้เด็กสร้างเรื่องราว เช่น ให้เด็กสมมติตนเองเป็นไอศกรีม แล้วจะเป็นอย่างไร
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ (2537) ได้กล่าวถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้โดยละเอียดและน่าสนใจ สรุปได้ดังนี้
- บรรยากาศชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสร้างสรรค์(Creative Behavior) ของนักเรียน โดยทั่วไปจะพบว่าโรงเรียนที่เข้มงวดควบคุมและเน้นขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ อย่างตายตัวไม่มียืดหยุ่น หรือเน้นการแข่งขันอย่างมาก บรรยากาศในโรงเรียนดังกล่าวเป็นบรรยากาศที่ไม่ช่วยพัฒนา หรือส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ นักเรียน ในทางตรงข้าม โรงเรียนที่มี

บรรยากาศเต็มไปด้วยความอบอุ่น ยืดหยุ่น และมีมิตรภาพต่อกัน จะเป็นบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี บรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นั้น อาจแบ่งออกได้เป็น

1. บรรยากาศด้านกายภาพ (Physical Climate) เป็นบรรยากาศที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมกายภาพ เช่น การจัดที่นั่งเรียน การจัดมุมเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ การจัดป้ายนิเทศ การจัดแสดงผลงานของนักเรียน และการจัดตกแต่งสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน การจัดสิ่งดังกล่าวควรต้องมีความแปลกใหม่ มีคุณค่า และท้าทายให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงออกอย่างกว้างขวาง

2. บรรยากาศด้านสมอง (Mental Climate) เป็นบรรยากาศที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหา คิดหาเหตุผล คิดยืดหยุ่น คิดแปลกใหม่ คิดจินตนาการ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้อาจนำการใช้การทายปัญหาที่แปลกใหม่ในลักษณะต่าง ๆ จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนใช้สมองในการคิดอย่างสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

3. บรรยากาศด้านอารมณ์ (Emotional Climate) เป็นบรรยากาศที่เกี่ยวข้องกับการช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีพลัง รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เคารพตนเองและผู้อื่น การทำให้นักเรียนรู้สึกดังกล่าวยุติธรรมมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน ใจกว้าง รับผิดชอบ ให้ความรู้สึกอบอุ่นและเป็นกันเองกับนักเรียน จึงจะทำให้นักเรียนกล้าคิดและกล้าแสดงออก ดังนั้น ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ครู บุคคลที่แวดล้อม ตัวเด็ก และสิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศที่ทำให้เด็กรู้สึกสบายใจ กล้าคิด กล้าแสดงออกและมีเหตุผลในการกระทำ หรือสร้างผลงานแปลกใหม่ เป็นของตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

จากงานวิจัยและความคิดเห็นของนักการศึกษาข้างต้น ได้กล่าวไว้ให้เห็นบทบาทของครูผู้สอนสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ได้ ด้วยกิจกรรม และเทคนิคการสอนของครูที่มีความอดทน และมีความตั้งใจจริง

1.3 ความหมายของการ เขียนร้อยแก้ว เชิงสร้างสรรค์

การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เป็นงานเขียนที่น่าสนใจประเภทหนึ่งซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายคำว่า "ร้อยแก้ว" และ "การเขียนเชิงสร้างสรรค์" ไว้ดังนี้

ความหมายของ "ร้อยแก้ว"

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2538) ให้ความหมาย "ร้อยแก้ว" ว่า "น. ความเรียงที่สละสลวยไพเราะเหมาะเจาะด้วยเสียงและความหมาย"

เสรีบริโกเศศ (2518) อธิบายความหมาย "ร้อยแก้ว" ไว้ว่าสนใจดังนี้ ร้อยแก้ว หมายถึงความว่า แต่งหนังสือกันตามธรรมดาหรือความเรียง ตรงข้ามกับคำว่า ร้อยกรอง ร้อยแก้ว แปลตามพยัญชนะว่าเอาถ้อยคำเข้าไปร้อยกับสิ่งมีค่า คือ แก้ว. . . จากคำอธิบายของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาตาดำรงราชานุภาพว่า ร้อยแก้ว หมายถึงหนังสือที่แต่งเนื่องในศาสนา เป็นทำนองร้อยยาวกลาย ๆ ที่ยกเอาบาลีซึ่งเป็นตัวอรรถมาวางไว้ต้นวรรค หรือต้นประโยคเรื่อยไป เพราะฉะนั้นคำว่า แก้ว นี้ ตรงกับ รัตนะในภาษาบาลี. . .

ฐปะปะนี นาคทรพ (2523) ให้ความหมาย ร้อยแก้วหมายถึง "บทประพันธ์ที่เรียบเรียงตามภาษาที่ใช้เขียนหรือพูดกันทั่วไป ภาษาที่ใช้สำหรับร้อยแก้วไม่มีการบังคับสัมผัสหรือกำหนดจำนวนคำแต่อย่างใด เป็นภาษาที่ใช้สื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นสำคัญ"

ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2533) กล่าวว่า "งานเขียนร้อยแก้วเป็นงานเขียนที่ไม่มีการบังคับจำนวนคำหรือสัมผัส แต่เป็นการเลือกสรรถ้อยคำมาผูกเป็นประโยค เป็นข้อความและเป็นเรื่องราวอย่างสละสลวย"

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2536) อธิบายว่า "บทร้อยแก้วหรือคำร้อยแก้ว ได้แก่ เรื่องที่แต่งขึ้นตามภาษาที่ใช้กันทั่วไป"

ดังนั้น การเขียนร้อยแก้ว หมายถึงบทประพันธ์หรืองานเขียนที่เรียบเรียงอย่างสละสลวยด้วยถ้อยคำภาษาธรรมดาที่ใช้เขียนหรือพูดกันทั่วไป การเขียนร้อยแก้วสามารถเขียนได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสม เช่น เรียงความ บันทึก บทความ สารคดี นิทาน นิยาย นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล จดหมาย รายงาน บทละคร บทสนทนา ปกิณกคดี เป็นต้น

ความหมายของ"การเขียนเชิงสร้างสรรค์"

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Writing) เป็นการเขียนถ่ายทอดความคิด จินตนาการแปลกใหม่ซึ่งปัจจุบันวงการศึกษาก็ให้ความสนใจการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้ มีผู้ให้นิยามการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

จูเลียส เอ็น ฮุก (Julius N.Hook, 1967 อ้างถึงใน ปาวิชาติ สุขประเสริฐ, 2536) กล่าวถึงความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่ามีผู้ให้ความเห็นต่างกัน โดยสรุป มี 3 นัย คือ

1. งานเขียนทุกชิ้นเป็นงานสร้างสรรค์ เพราะเมื่อบุคคลใดก็ตามเขียนอะไรขึ้นมาก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้สร้างสรรค์งานไม่ว่าจะเป็นงานประเภทใดก็ตาม
2. ไม่มีงานเขียนใดเป็นงานสร้างสรรค์ เพราะทุกสิ่งมีอยู่ในโลกพร้อมแล้ว ดังภาษิตว่า "ไม่มีอะไรใหม่ภายใต้ดวงอาทิตย์นี้" งานเขียนทุกชิ้นที่สร้างขึ้นเป็นแต่รวบรวมความคิด อารมณ์และจินตนาการเก่า ๆ มากล่าวาใหม่ด้วยถ้อยคำและระบบไวยากรณ์เก่า ๆ
3. ถึงแม้งานเขียนทุกชิ้นจะเป็นงานสร้างสรรค์ แต่งานเขียนชิ้นหนึ่งอาจมีคุณค่าเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์มากกว่าอีกชิ้นหนึ่ง

เวสต์ (West, 1973 อ้างถึงใน จุฑาภรณ์ (กมลชัย) วงศ์คำดี, 2536) กล่าวว่า

การเขียนทั้งหลายเป็นการสร้างสรรค์ ถ้าหากว่าเราจะรู้จักเขียนสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมา แม้ว่ามันจะเป็นสิ่งเก่า ความคิดเก่า แต่ถ้านำมาแสดงออกในรูปแบบใหม่ เสริมความคิดใหม่ เข้าไปมีการแสดงออกใหม่ ๆ ทางจินตนาการผลงานนั้นก็จะ เป็นงานเขียนใหม่ที่ สมบูรณ์ ขอบแต่เพียงให้ผลงานนั้นออกมาจากตัวเราเองด้วยความซาบซึ้งล้น มีได้เป็นการ ลอกเลียนแบบใคร และมิใช่เพื่อใช้ในการสื่อสารกันโดยทั่วไป

เจือ สตะเวทิน (2522) กล่าวว่า "การเขียนเชิงสร้างสรรค์หมายถึง การเขียนที่ใช้ความคิดของผู้เขียนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาจะทำการอย่างหนึ่งซึ่งแสดงสติปัญญาของตนเอง ไม่เขียนตามแบบใคร ไม่คัดลอกใคร "

ประภาศรี สีหอำไพ (2527) กล่าวว่า "การเขียนเชิงสร้างสรรค์หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนสร้างค่าและความจากจินตนาการของตนเองโดยมิได้ลอกเลียนแบบอย่างของผู้อื่นทั้งผู้เขียนมีอิสระที่จะเลือกรูปแบบการเขียนโดยไม่อยู่ในกรอบของลักษณะคำประพันธ์นัก ผลงานเช่นนี้จึงมีความประณีต มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด"

สุจิต เพ็ชรขอบและสาบใจ อินทรมพรรษ์ (2536) ให้ความหมายการเขียนเชิงสร้างสรรค์คือ "การเขียนเรียบเรียงความรู้ ความคิดประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการออกมาเป็นสายลักษณะอักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ ทำนองคำขวัญ ร้อยแก้ว

สั้น ๆ หรือบทวิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนเหล่านี้จะมีเอกภาพ มีความเป็นตัวของมันเอง ทั้งในด้านความคิดและการใช้ภาษาเรียบเรียง"

ดังนั้น การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Writing) จึงเป็นงานเขียนที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการแปลกใหม่ด้วยถ้อยคำที่สละสลวย สื่อความหมาย และให้ประโยชน์แก่ผู้อ่าน

จากความหมายของ "ร้อยแก้ว" และ "การเขียนเชิงสร้างสรรค์" ซึ่งได้นำเสนอรายละเอียดมาแล้วนั้น สามารถกล่าวสรุปได้ว่า การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนเรียบเรียงความรู้ ประสบการณ์ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการ เป็นลายลักษณ์อักษรด้วยภาษาเขียนปกติที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันโดยมีแนวคิดแปลกใหม่ น่าสนใจ และมีคุณค่าในทางสร้างสรรค์ ในการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์นั้นผู้เขียนมีอิสระในการคิดและนำเสนอเพื่อสร้างสรรค์ผลงานแปลกใหม่ที่เป็นของตนเองและมีคุณค่าต่อสังคม ผลงานที่สร้างสรรค์มีหลายระดับตามความสามารถของผู้เขียน ซี ดับบลิว เทเลอร์ (C.W. Taylor, 1964) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของคนว่า ไม่จำเป็นต้องเป็นขั้นสูงสุดยอดหรือการค้นคว้าประดิษฐ์ของใหม่ขึ้นมาเสมอไป แต่ผลของความคิดสร้างสรรค์อาจจะอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งดังต่อไปนี้

1. การแสดงออกอย่างอิสระ ในขั้นนี้ไม่จำเป็นต้องอาศัยความคิดริเริ่มและทักษะขั้นสูงแต่อย่างใด เป็นแต่เพียงกล้าแสดงออกอย่างอิสระ เช่น เด็กวาดภาพตามใจชอบ โดยที่ครูไม่เป็นผู้กำหนดให้
2. ผลงานออกมาโดยที่งานนั้นอาศัยทักษะบางประการ แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งใหม่
3. ขั้นสร้างสรรค์ เป็นขั้นที่แสดงถึงความคิดใหม่ของบุคคลไม่ได้ลอกเลียนมาจากใคร แม้ว่างานนั้นอาจจะมีคนอื่นคิดไว้แล้วก็ตาม
4. ขั้นประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์ เป็นขั้นที่สามารถคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้นโดยไม่ซ้ำแบบใคร
5. ขั้นการพัฒนาผลงานในขั้นที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
6. ขั้นความคิดสร้างสรรค์สูงสุด สามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้ เช่น

ชาร์ล ดาร์วิน คิดค้นทฤษฎีการวิวัฒนาการ เป็นต้น

เจมส์ เอ สมิท (James A. Smith, 1970) กล่าวถึงผลงานเชิงสร้างสรรค์ของเด็ก ๆ ว่า ". . . ผลงานที่ได้จากความคิดสร้างสรรค์นี้ต้องเป็นผลงานใหม่ อาจไม่ใหม่ต่อโลก แต่ต้องใหม่ต่อผู้เขียนเอง. . ."

ดังนั้น การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ สร้างผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ บทความ สารคดี เรื่องสั้น เรื่องแปล นิทาน นิยาย นวนิยาย จดหมาย รายงาน บันทึก ฯลฯ ผู้สอนสามารถพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนสร้างผลงานร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบใดก็ได้ ผลงานนั้นอาจอยู่ในระดับใดระดับหนึ่งดังกล่าวนมา

1.4 ความสำคัญของการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์

อี โฮวาร์ด เบลค (E. Howard Blake, 1973) ได้ให้ความคิดเห็นว่า "การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถจินตนาการได้ดีกว่าการเขียนชนิดอื่น "

เบียทริซ เอ เฟอร์เนอร์ (Beatrice A Furner, 1973 อ้างถึงใน ทุนศิริ แก้วเพ็ญ, 2532) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า "การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกรักคิดเพราะการได้แสดงออกเช่นนี้เป็นความคิดริเริ่ม ตามธรรมชาติ ประสบการณ์ของนักเรียนจะมีความหมายมากขึ้นเมื่อนักเรียนได้มีโอกาสเขียนออกมา ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนอย่างสร้างสรรค์"

เจือ สตะเวทิน (2522) กล่าวว่า "การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ส่งเสริมความงอกงามทางสติปัญญาของนักเรียน "

พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ (2522) กล่าวว่า "การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีคุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญา"

ประชุมพร สุวรรณศาสตร์ (2523) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิง-สร้างสรรค์ว่ามีประโยชน์หลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นการฝึกทักษะและพัฒนาการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งแวดล้อม
2. เป็นการช่วยให้นักเรียนรู้จักคำศัพท์มากขึ้น
3. ก่อให้เกิดความสนุกสนานแก่ผู้อ่านและก่อให้เกิดความเพลิดเพลินในการเรียน
4. ทำให้เด็กรักการเขียน

5. เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. ทำให้ครูรู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนมากยิ่งขึ้น
7. ช่วยให้เกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีที่มีคุณค่าซึ่งจะเป็นประสบการณ์สะสมเพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่อไป
8. ก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ รักเพื่อนมนุษย์ สัตว์ ธรรมชาติ
9. เป็นงานที่สร้างความสุข ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในการสอน สร้างความเชื่อมั่นและคุณค่าให้กับผู้อ่าน เช่นเดียวกับที่เกิดกับผู้เรียน

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2532) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า "เป็นผลผลิตของความคิดริเริ่มอย่างหนึ่งซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่าเขาได้ผลิตงานซึ่งมีขึ้นเดียวในโลกด้วยตัวของเขาเอง. . . นอกจากนี้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของเขาที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเขาเอง"

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535) กล่าวว่า "การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือให้ข้อคิดที่เป็นคติในการดำรงชีวิตและก่อให้เกิดจินตนาการในทางที่ดีงาม หรือให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจ เป็นต้น "

ปราโมทย์ ชันติลาภพันธ์ (2530 อ้างถึงใน ครุณี สาริการิน, 2535) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า "การเขียนเชิงสร้างสรรค์ช่วยให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็นด้วยภาษาของนักเรียนเอง และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความถนัดทางด้านภาษาได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง

จะเห็นได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญยิ่ง และมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ก็เช่นเดียวกันเพราะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งที่เขียนเป็นร้อยแก้ว หรือความเรียงในรูปแบบต่าง ๆ หากผู้เขียนได้ฝึกถ่ายทอดความคิด จินตนาการ เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอก่อให้เกิดความชำนาญด้านการเขียน สามารถสร้างสรรค์ผลงานใหม่เป็นของตนเองก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์

ความคิดกับการเขียนย่อมมีความสัมพันธ์กันโดยปกติอยู่แล้ว เพราะการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกเป็นลายลักษณ์อักษรดังกล่าวของ สิทธา พิณีจุกวาล (2526) กล่าวถึงหลักทั่วไปของการเขียนมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่หนึ่ง คือการคิด ส่วนขั้นที่สอง คือการเขียน ซึ่งทั้งสองขั้นนี้จะแยกจากกันมิได้

แซมมวล จอห์นสัน (Samuel Johnson) ซึ่งเป็นนักภาษา นักหนังสือพิมพ์ นักประพันธ์ และนักวิจารณ์ชาวอังกฤษ ได้กล่าวข้อความไว้น่าสนใจประโยคหนึ่งว่า "ภาษาเป็นเครื่องนุ่งห่มของความคิด" ซึ่ง สิทธา พิณีจุกวาล (2528) ได้กล่าวอธิบายว่า "ภาษาเป็นเครื่องสะท้อนความคิดอ่านของคนเรา ไม่ว่าจะพูดหรือจะเขียน เราย่อมต้องใช้ภาษาเป็นสื่อเพื่อบอกสิ่งที่ต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจหรือรับทราบอาจเป็นข้อเท็จจริง เหตุผลรวมทั้งอารมณ์ ความรู้สึก ความเชื่อ ความเห็นหรือความปรารถนาต่าง ๆ หากเราไม่มีภาษาเพื่อเป็นสื่อความคิด คงทำให้มนุษย์ยุ่งยากสับสนในการสื่อสารไม่น้อย. . ."

วาเลอรี อารันด์ท์ (Valerie Arandt , 1987) ให้ความคิดเห็นว่า "การเขียนเป็นกระบวนการในการเชื่อมโยงความคิดกับความรู้ทางภาษาของผู้เขียน โดยใช้ภาษาดำเนินการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นงานเขียนที่มีคุณภาพแก่ผู้อ่าน"

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ (2522) กล่าวว่า "ความคิดเป็นจุดกำเนิดที่ทำให้เกิดงานเขียนความคิดหรือความในใจของผู้เขียนจะเฉียบแหลม ลึกซึ้ง มีคุณค่าสาระมากน้อยเพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษา ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ. . ."

จากตำราอสังการศาสตร์ (สุทธิวงศ์ หงษ์ไพบูลย์, 2528)กล่าวว่า "ความคิดเป็นหัวใจของการเขียน ความรอบรู้เป็นเครื่องประดับและความใกล้ชิดครูช่วยทำให้เขียนง่ายขึ้น. . ."

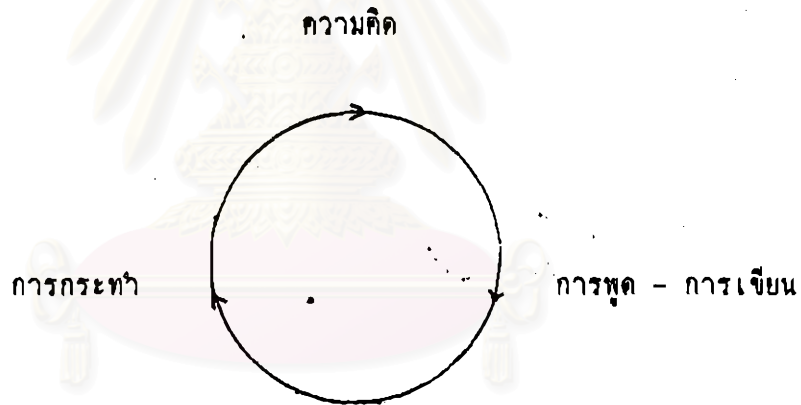
สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับการเขียนว่า

การเขียนเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความคิดเพราะผู้เขียนจะต้องคิดว่า จะเขียนอะไร เพื่อใคร และมีจุดมุ่งหมายอะไร แล้วรวบรวมข้อมูล เลือกสรรและจัดลำดับความคิดเพื่อเรียบเรียงออกมาเป็นตัวอักษรโดยใช้ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาในด้านการเขียนเช่น การสะกดคำ เครื่องหมายวรรคตอน กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ตลอดจนวางความสัมพันธ์ให้ได้มาซึ่งงานเขียนที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารทางความคิดกับผู้อ่าน

เปลื้อง ณ นคร (2535) ให้ความเห็นว่า "การเขียนคือการแสดงความคิด ความรู้สึกและความรู้ ซึ่งอยู่ในใจออกให้ผู้อื่นรู้ เช่นเดียวกับการพูดเหมือนกัน"

จากความคิดเห็นดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าความคิดกับการเขียนมีความสัมพันธ์กัน อย่างแนบแน่นไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และหากความคิดนั้นเป็นความคิดสร้างสรรค์ยิ่งก่อให้เกิดงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วย ดังกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าสนใจ ดังนี้

ความคิดเชิงสร้างสรรค์ทำให้เกิดการพูด การเขียนเชิงสร้างสรรค์
 ความคิด การพูด การเขียนเชิงสร้างสรรค์ทำให้เกิดการกระทำเชิงสร้างสรรค์
 การพูด การเขียนและการกระทำเชิงสร้างสรรค์ทำให้เกิดการคิดเชิง
 สร้างสรรค์ที่พัฒนายิ่งขึ้น ดังภาพจำลองต่อไปนี้

นอกจากนี้ วรรณภา เครื่องเนียม (2531) กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์กับการเขียนไว้

... ความคิดสร้างสรรค์นับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการเขียนมาก ความคิดสร้างสรรค์จะเป็นส่วนสำคัญในการที่จะทำให้เกิดประดิษฐกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมาเป็นการพัฒนาความคิดและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น มนุษย์จะใช้ความคิดและความสามารถในการสร้างสรรค์เพื่อสร้างสรรค์งานต่าง ๆ . . . การเขียนงานประเภทต่าง ๆ เช่น การเขียนเรียงความ บทความ นวนิยาย เรื่องสั้น บทเพลง บทโทรทัศน์ บทละคร ล้วนต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเขียนทั้งสิ้น . . .

ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์กับการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เพราะการเขียนเป็นผลงานเกิดจากความคิด การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ก็เช่นกัน เป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทหนึ่ง ที่เกิดจากการใช้ภาษาบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรถ่ายทอดความคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบหรือไม่ได้ลอกเลียนแบบใครให้ปรากฏแก่สายตาผู้อ่านนั่นเอง

1.6 แนวการสอนการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์

การสอนการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะที่ค่อนข้างจะฝึกฝนได้ยากกว่าทักษะอื่น เพราะเป็นทักษะที่ซับซ้อนผู้เขียนต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการและรู้จักเลือกสรรถ้อยคำสำนวนโวหารมาเรียบเรียงให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์ ง่ายต่อการเข้าใจจึงจะเกิดงานเขียนดังกล่าว สุจิต เพียรชอบและสายใจ อินทร์พรหม (2536) กล่าวว่า "การปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียนเป็นสิ่งทำได้ค่อนข้างยาก ยิ่งทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยแล้วยังมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก แต่เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องปลูกฝังในด้านนี้เพราะเป็นประโยชน์แก่ตัวเองและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวม"

วรณี โสสมประยูร (2524) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับแนวทางสำหรับสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

ทักษะการเขียนภาษาไทยสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้มากและงานเขียนที่สร้างสรรค์ที่สุดนั้นได้มาจากประสบการณ์ที่สำคัญ ๆ อาจเป็นประสบการณ์ที่ดีและไม่ดีก็ได้ ข้อสำคัญการสอนการเขียนนั้น ควรให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสเลือกหัวข้อที่จะเขียนเองมิใช่ครูเลือกเสมอไป เพราะการกำหนดหัวข้อและเวลาที่ตายตัวให้แก่เด็กทุกคนในชั้น อาจจะไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

เจมส์ เอ สมิท (James A. Smith ,1973) ได้ให้หลัก 18 ประการเพื่อเป็นแนวทางการสอนเชิงสร้างสรรค์โดยทั่วไปซึ่งสามารถนำไปใช้สอนการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์สรุปได้ดังนี้

1. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะต้องมียุทธศาสตร์ใหม่ (New) มีลักษณะแตกต่างจากงานอื่น (Different) หรือมีลักษณะเฉพาะตัว (Unique results)

2. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะต้องเน้นกระบวนการทางความคิดแบบ
 อเนกนัย (Divergent) หรือความคิดกระจาย ซึ่งเป็นการคิดได้หลายแนวทาง ไม่จำกัดว่าจะต้อง
 มีคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงคำตอบเดียว

3. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะต้องสร้างสถานการณ์ท้าทายและสร้าง
 แรงจูงใจเพื่อก่อให้เกิดกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ หรือเร้าใจให้เด็กคิดอย่างต่อเนื่องและ
 รู้จักผ่อนคลายความตึงเครียดได้บ้าง

4. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ใช้สถานการณ์แบบปลายเปิด (Open-ended
 Situation) ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือครูให้เด็กนักเรียนได้แสดงความรู้ ความเข้าใจ ข้อเท็จ
 จริงต่าง ๆ ตลอดจนทักษะการทำงานตามสถานการณ์นั้น ๆ การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์แบบปลาย
 เปิดนี้ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณเชิงสร้างสรรค์ (Creative Critical
 Thinking)

5. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นช่วงเวลาที่ครูลดบทบาทของตัวเองและ
 ปลอบใจให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งที่ไม่รู้ด้วยตัวของเขาเอง การสอนแบบนี้ช่วยพัฒนากระบวนการคิด
 แบบอเนกนัย (Divergent thinking processes) ทำให้นักเรียนได้คิดหาคำตอบได้หลายทิศทาง

6. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ได้ผลงานที่ไม่สามารถทำนายล่วงหน้า
 ได้ ครูจึงต้องมีทักษะในการนำการอภิปรายแสดงความคิดเห็น

7. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยสร้างสถานการณ์ที่เป็นเงื่อนไขก่อให้เกิด
 เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ที่เป็นไปได้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นี้เป็นสิ่งที่สอนกันไม่ได้แต่เรา
 สามารถสร้างสถานการณ์ที่เป็นเงื่อนไขให้เด็กมีความเป็นอิสระเพื่อใช้ประสบการณ์ที่มีอยู่สร้างแนว
 ทางใหม่

8. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การกระตุ้นให้นักเรียนได้
 สร้างผลงานและพัฒนาความคิดของตนเอง

9. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะเน้นด้านความแตกต่าง ความแปลก
 ความเป็นเอกลักษณ์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงาน

10. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ถือว่ากระบวนการทำงานมีความสำคัญ
 เท่า ๆ กับผลงานที่ได้รับ

11. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ต้องจัดสถานการณ์เพื่อให้เกิดความคิด

ริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ การจัดสถานการณ์ทางกายภาพ สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้ผู้เรียนมีความสุข

12. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องส่งเสริมให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จมากกว่าประสบความสำเร็จ การทำงานบางครั้งอาจประสบความสำเร็จ เนื่องจากความไม่รู้หรือไม่เข้าใจ ขาดทักษะหรือขาดความรู้ที่ดี ความล้มเหลวนี้จะช่วยให้เด็กนักเรียนได้เข้าใจสภาพจริงของชีวิตและช่วยสร้างบุคลิกภาพให้แก่เด็ก แต่ถ้าความล้มเหลวนั้นเกิดขึ้นหลายครั้งจะทำให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกขาดความมั่นใจในตนเอง

13. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และมีทักษะหลาย ๆ ด้าน ด้วยการประยุกต์ความรู้และทักษะต่าง ๆ มาใช้ในสถานการณ์ใหม่

14. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักนำความคิดจากประสบการณ์เดิมมาสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่

15. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ควรพัฒนาทักษะการวิจารณ์และประเมินคุณค่าของงานโดยเปิดโอกาสให้ฝึกการวิจารณ์และประเมินผลงานให้ถูกต้องจนเป็นนิสัยเพื่อแสดงถึงความคิดของผู้เขียน

16. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรได้สำรวจและจัดกระบวนการความคิดและจุดมุ่งหมายของงานเขียนเสียก่อน

17. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ต้องอาศัยกระบวนการประชาธิปไตย

18. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ควรใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธี นำมาหลอมรวมกันเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

พอล จี แมคคี (Paul G. Mckee ,1959) ได้ให้ความเห็นว่า การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ตายตัว แต่ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ควรจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อสร้างความสนใจและส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. ควรส่งเสริมการอ่านของนักเรียนอย่างเพียงพอ

3. ผู้สอนต้องใช้ความเพียรพยายามและอดทนอย่างมาก

4. ควรให้นักเรียนเขียนในลักษณะที่เป็นตัวของตัวเองให้มากที่สุด

5. การเขียนระยะแรก ๆ การฝึกหัดของนักเรียนจะเป็นไปอย่างช้า ๆ อย่างไรก็ตาม

ก็ตาม ผู้สอนจะต้องใช้ความพยายามให้เด็กเขียนออกมาในลักษณะที่เป็นตัวของตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

6. การพิจารณาผลงานของเด็ก ไม่ควรคาดหวังในคุณค่าทางวรรณศิลป์มากนัก

7. เมื่อเด็กมีผลงานเชิงสร้างสรรค์ออกมา ผู้สอนจะต้องประเมินผลให้เด็กทราบ เพื่อส่งเสริมกำลังใจและแก้ไขข้อบกพร่อง

8. ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นอย่างดี และสามารถวิเคราะห์ประเมินค่างานเขียนประเภทนี้ได้

9. การที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้รับผลสำเร็จนั้นจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์เพื่อเป็นแนวปฏิบัติโดยให้ครูและนักเรียนได้รับทราบร่วมกัน

10. ในการวินิจฉัยผลงานของนักเรียน ครูไม่ควรยึดหลักเกณฑ์ทางภาษามากนัก

11. ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทุกเรื่อง เด็กควรจะได้เขียนโดยใช้ความคิดและภาษาของตนเอง

12. ผู้สอนควรระวังการเขียนที่แอบอ้างว่าเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เช่น งานเขียนที่ลอกเลียนแบบของผู้อื่น งานเขียนที่ปราศจากคุณค่า

จะเห็นได้ว่า การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีแนว การสอนที่ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัว แต่ที่สำคัญการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ ผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนมีความคิดอิสระให้มากที่สุดและพยายามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดในหลายแนวทางในลักษณะอเนกนัย (Divergent) เพื่อสร้างงานเขียนแปลกใหม่ที่มีคุณค่าเป็นของตนเอง

2. การสอนโดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์

2.1 ความหมายของรูปแบบซินเนคติกส์

ซินเนคติกส์ (Synectics) มาจากรากศัพท์ในภาษากรีก คือ Syn หมายถึง นำมารวมกันและ ectics หมายถึง ส่วนประกอบที่หลากหลาย มีผู้ให้ความหมายซินเนคติกส์ ไว้ดังนี้

บาร์บารา แอนน์ เฮวิลิน (Barbara Anne Heavilin, 1982) กล่าวว่า

"ซินเนคติกส์เป็นกิจกรรมกลุ่มในระดับสูง มีพื้นฐานมาจากการคิดประดิษฐ์สร้างสรรค์ การสร้าง

อุปมาเปรียบเทียบและสร้างรูปของภาษาที่ใช้คำจำกัดกัน"

ดับบลิว ทีโมธี วีเวอร์ และจอร์จ เอ็ม พรินซ์ (W. Timothy Weaver and George M. Prince, 1990) กล่าวว่า "ซินเนคติกส์ เป็นกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์อย่างหนึ่งที่น่าไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันเพื่อให้ได้ความคิดใหม่ ๆ "

บาร์ฮาร์ท (ถอดความจาก Barhart and Barhart, 1980 อ้างถึงใน สมพงษ์สิงห์ผล, 2536) ได้ให้คำนิยามว่า ซินเนคติกส์ น. ความอิสระเสรีที่สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดของกลุ่มชนได้โดยใช้วิธีพัฒนาคำความคิดใหม่ ๆ หรือใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนช่วยทำให้เกิดการค้นพบสิ่งต่าง ๆ "

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534)อธิบายว่า "โดยรากศัพท์ Synectics หมายความว่า การเชื่อมเข้าด้วยกันของสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกัน . . . โดยการสร้างความคุ้นเคยที่แปลกใหม่ (Strange - Familiar) และความใหม่ที่เป็นที่คุ้นเคย (Familiar - Strange) จากนั้นจึงสรุปเป็นแนวความคิดใหม่"

สมศักดิ์ กุวิภาคารวรรณ (2537) ให้ความหมายซินเนคติกส์ คือ "เทคนิคเชื่อมโยงสัมพันธ์โดยใช้การเปรียบเทียบ"

สรุปได้ว่า ซินเนคติกส์ (Synectics) เป็นคำในภาษากรีก หมายถึง กระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยวิธีการเชื่อมโยงสิ่งที่แตกต่างกันหรือไม่เกี่ยวข้องกัน เข้าด้วยกัน โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบเพื่อสร้างผลงานให้แปลกใหม่

2.2 แนวคิดของรูปแบบซินเนคติกส์กับความคิดสร้างสรรค์

ซินเนคติกส์เป็นแนวคิดมุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของวิลเลียม เจ เจ กอร์ดอน (William J.J. Gordon) ซึ่งเดิมรูปแบบซินเนคติกส์ใช้พัฒนา "กลุ่มความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity Groups)" ในองค์การอุตสาหกรรมซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับการฝึกฝนให้ทำงานร่วมกันเพื่อทำหน้าที่ประหนึ่งนักแก้ปัญหา หรือนักพัฒนาผลผลิตและอีกไม่กี่ปีต่อมา กอร์ดอนได้ปรับพัฒนาซินเนคติกส์ให้ใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียน จุดเด่นของรูปแบบซินเนคติกส์นี้ใช้การเปรียบเทียบหรืออุปมาเป็นสำคัญ นักเรียนจะเกิดความสุขสนทนากับการคิดเปรียบเทียบเกิดการผ่อนคลายจนสามารถนำการอุปมาเปรียบเทียบเหล่านั้นมาใช้แก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ความคิด

ใหม่ ๆ ได้ซึ่ง บรูซ จอยซ์ , มาร์ชา เวล และบีเวอร์ลี เซาเวอร์ (Bruce Joyce, Marsha Weil with Beverly Showers, 1992) กล่าวว่า จีนเนคติกส์ เป็นวิธีสอนพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่น่าสนใจวิธีหนึ่งซึ่งคิดค้นในปี ค.ศ. 1961 โดยวิลเลียม เจ เจ กอร์ดอน (William J.J. Gordon) และผู้ช่วยของเขา

วิลเลียม-เจ เจ กอร์ดอน (William J.J. Gordon) ได้กล่าวถึงการพัฒนาจีนเนคติกส์ว่ามาจากความเชื่อเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ 4 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นอยู่เสมอและเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคน ไม่เฉพาะงานศิลปะ ดนตรี หรือการคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ เท่านั้น แต่ความคิดสร้างสรรค์สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาสร้างความเข้าใจกันได้

2. กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่สิ่งลึกลับซับซ้อนแต่สามารถอธิบายได้สามารถฝึกฝนคนให้มีระดับความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นได้ ซึ่งเดิมเชื่อว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถเฉพาะตัวหรือเป็นพรสวรรค์เท่านั้น

3. การคิดสร้างสรรค์ที่เกิดในศาสตร์วิชาสาขาต่าง ๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกันไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปะวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ซึ่งต้องใช้กระบวนการทางสติปัญญาเข้ามาเกี่ยวข้องในการคิดสร้างสรรค์ทั้งสิ้น

4. การคิดสร้างสรรค์ของคนคนเดียว หรือกลุ่มคนมีลักษณะใกล้เคียงกันมากทั้งกระบวนการคิดและผลงานที่ได้

ริชาร์ด เค้าช์ (Richard Couch, 1993) กล่าวถึง จีนเนคติกส์ว่า "เป็นวิธีการเข้าถึงซึ่งความคิดสร้างสรรค์ด้วยการรู้จักความแตกต่างกันหรือขัดแย้งกันมารวมเข้าด้วยกันโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบเป็นหลัก" สอดคล้องกับสมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ (2537) ได้กล่าวสรุปว่า "การสอนแบบจีนเนคติกส์นั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของการนำกระบวนการคิดสร้างสรรค์คือความคิด เชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ที่ออกมาในรูปแบบของการเปรียบเทียบมาใช้" จันทน์ อินทรสุด (2537) กล่าวเสริมว่า "รูปแบบจีนเนคติกส์เป็นรูปแบบการสอนที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่น่าจะนำมาเปรียบเทียบเพราะสิ่งเหล่านั้นไม่จัดอยู่ในประเภทเดียวกันตามธรรมชาติ เพื่อให้ผู้คิดเป็นอิสระจากกฎเกณฑ์ในสังคม และสามารถคิดได้อย่างสร้างสรรค์"

จากข้อความที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่ารูปแบบจีนเนคติกส์เกิดจากความเชื่อเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ และสามารถปรับใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียน

เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ โดยอาศัยการเปรียบเทียบหรืออุปมา (Metaphoric Activity) ในสิ่งที่ขัดแย้งกันหรือไม่คุ้นเคยมาก่อน ทำให้เด็กนักเรียนเกิดความคิดแปลกใหม่สามารถสร้างผลงานในแนวใหม่หรือเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2.3 แนวการสอนการ เขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์

จากพื้นฐานความคิดของกอร์ดอนเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ สามารถอธิบายได้ และสามารถฝึกบุคคลให้เพิ่มความคิดสร้างสรรค์ได้ โดยนำเอาการเปรียบเทียบมาให้เด็กนักเรียนได้ คิดพิจารณาและ เปรียบเทียบกันอย่างละเอียดเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบเพื่อให้เกิดมุมมองบทเรียนใหม่ ซึ่งเป็นมุมมองที่แตกต่างออกไปจากจุดเดิมเกือบสิ้นเชิงและสามารถเกิดผลงานใหม่ในมิติที่เราคาดไม่ถึง จากงานวิจัยของบาร์บารา แอนน์ เฮวิลิน (Barbara Anne Heavilin, 1982) ได้ทำโครงการวิจัย เรื่องการใช้ซินเนคติกส์ช่วยสร้างความคิดในการเขียนเรียงความระดับวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่เรียนวิชาการเขียนเรียงความด้วยวิธีซินเนคติกส์นี้ ได้พัฒนาความสามารถในการเขียนและมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนมากขึ้นด้วย

สมพงษ์ สิงหะพล (2536) กล่าวว่า

ซินเนคติกส์ เป็นวิธีการที่ได้รับการคิดค้นขึ้น ซึ่งสามารถนำมาใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคลได้อย่างดี. . .ซินเนคติกส์ ทำให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันมีความผูกพันกันได้ใกล้ชิด และเรียนรู้เพื่อนร่วมชั้นของตัวเองในแง่มุมมองต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดที่มีต่อประเด็นปัญหาที่นำมาใช้ในบทเรียน เพราะความคิดที่นักเรียนแต่ละคนเสนอในชั้นเรียนนับว่ามีคุณค่าต่อการทำงานกลุ่มและการพัฒนาตัวเองของนักเรียนได้ส่วนหนึ่ง วิธีการซินเนคติกส์เปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความสามารถโดยเท่าเทียมกัน แม้แต่นักเรียนที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นก็สามารถแสดงความคิดเห็นออกมาได้ไม่ยาก

การสอนโดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์นี้ใช้หลักการเปรียบเทียบหรืออุปมา 3 แบบ (Bruce Joyce, 1992) คือ

1. การเปรียบเทียบแบบบุคคลหรืออุปมาแบบบุคคล (Personal Analogy) เป็นการเอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับสิ่งอื่น แล้วบรรยายความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อตนเป็นสิ่งนั้น เช่น

ครูให้นักเรียนสมมุติตนเองเป็นหนอน รถไฟ เมม หรือเครื่องยนต์ของรถยนต์ เป็นต้น แล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร การสมมุติตัวเองเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งทำให้นักเรียนสัมผัสความเป็นตัวของตัวเองชั่วคราว เกิดความคิดแปลกใหม่ เป็นความคิดสร้างสรรค์ การบรรยายความรู้สึกของตนเองตามที่ได้สมมุตินี้ ผู้บรรยายอาจแสดงความรู้สึกในลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 บรรยายออกมาในรูปของข้อเท็จจริง ในขั้นนี้บุคคลจะบรรยายเปรียบเทียบตามความเป็นจริงยังไม่ได้แสดงความคิดเห็นแปลกใหม่หรือแสดงความรู้สึกมีส่วนร่วม เช่น บรรยายเกี่ยวกับเครื่องยนต์ของรถยนต์ อาจบรรยายความรู้สึกว่า "ฉันรู้สึกร้อน" เป็นต้น

1.2 บรรยายถึงความรู้สึกร่วม ในขั้นนี้บุคคลอาจบรรยายความรู้สึกธรรมดาทั่วไปไม่มีอะไรแปลกใหม่ เช่น "ฉันรู้สึกมีพลัง" (เมื่อสมมุติตนเองเป็นรถยนต์)

1.3 บรรยายเน้นความรู้สึกร่วมกับสิ่งมีชีวิต เช่น สมมุติให้เป็นหนอน นักเรียนอาจตอบว่ารู้สึกอึดอัด เคลื่อนตัวไปอย่างช้า ๆ ต้องกินของเน่าเสียเป็นอาหาร เป็นต้น

1.4 บรรยายเน้นความรู้สึกร่วมกับสิ่งไม่มีชีวิต ในขั้นนี้บุคคลต้องแสดงความรู้สึกเป็นสิ่งที่แน่นอนอย่างจริงจัง เช่น "ฉันรู้สึกว่าถูกใจอย่างไม่เป็นธรรมและไม่สามารถตัดสินใจได้เองว่าเมื่อไรฉันควรจะติดเครื่องยนต์หรือดับเครื่องยนต์ แต่มีบางคนที่ทำกับฉันเหมือนว่าฉันไม่มีชีวิตจิตใจ"

การเปรียบเทียบแบบนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกร่วมในสิ่งที่ตัวเองถูกสมมุติ และหากสิ่งที่สมมุติเพื่อนำมาเปรียบเทียบนั้นห่างไกลจากชีวิตของนักเรียนมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้นักเรียนต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นเท่านั้น

2. การเปรียบเทียบแบบตรงหรืออุปมาแบบตรง (Direct Analogy) เป็นการเปรียบเทียบแบบง่าย ๆ ระหว่างสิ่งสองสิ่ง ความคิดสองความคิด โดยสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเป็นสิ่งที่ไม่น่าจะนำมาเปรียบเทียบกัน เช่น เปรียบเทียบบทกวีนิพนธ์กับรถยนต์ การเขียนจดหมายกับรถไฟ เป็นต้น การเปรียบเทียบแบบนี้ช่วยให้นักเรียนมองเห็นบทเรียนในแนวทางและความคิดใหม่

3. การเปรียบเทียบแบบคู่คำขัดแย้งหรืออุปมาแบบคำคู่ขัดแย้ง (Compressed Conflict) เป็นการเปรียบเทียบที่ใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกันสองคำมาสร้างเป็นคำใหม่และเป็นความคิดรวบยอดใหม่ เช่น ความก้าวร้าวที่น่าเห็นใจ (Tiredly Agressive) ศัตรูที่เป็นมิตร (Friendly Foe) ผู้ทำลายที่ช่วยชีวิต (Life-saving Destroyer) เป็นต้น

การเปรียบเทียบแบบนี้ใช้ความขัดแย้งเพื่อเปิดความคิดให้กว้างที่สุดในเรื่องใหม่
ก่อนให้เกิดความน่าแปลกใจ เพราะเป็นการพิจารณาสิ่งสองสิ่งที่มีความขัดแย้งกันให้มารวมเป็น
สิ่งเดียว ยิ่งมีความคิดขัดแย้งมากเท่าใดก็ยิ่งเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นเท่านั้น

บรูซ จอยซ์ (Bruce Joyce, 1992) ยังได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนตาม
รูปแบบซินเนคติกส์ของกอร์ดอนว่ามี 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทำงานครั้งที่ 1

ครูให้นักเรียนบรรยาย เขียน เล่าหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ โดยใช้ประสบการณ์
ของนักเรียนเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทำงานครั้งที่ 1 เช่น ให้นักเรียนเขียนเรียงความ เขียน
คำประพันธ์ หรือเขียนคำโฆษณา เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การเปรียบเทียบแบบตรงหรืออุปมาแบบตรง (Direct Analogy)

ครูให้นักเรียนคิดเปรียบเทียบระหว่างสิ่งสองสิ่งที่ไม่น่าจะเปรียบเทียบกันประมาณ
4-6 อย่าง แล้วเลือกให้เหลือเพียง 1 อย่าง จากนั้นให้นักเรียนพิจารณาอุปมาที่เลือกให้ละเอียด
ในแง่มุมต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 3 การเปรียบเทียบแบบบุคคลหรืออุปมาแบบบุคคล (Personal Analogy)

ครูให้นักเรียนสมมติตัวเองเป็นอุปมาที่เลือกในขั้นตอนที่ 2 แล้วบรรยายความรู้สึก
ของตัวเองที่เป็นสิ่งนั้นในมิติหรือแง่มุมต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 4 การเปรียบเทียบแบบคู่คำขัดแย้งหรืออุปมาแบบคู่คำขัดแย้ง

(Compressed Conflict)

ครูให้นักเรียนนำเอาคำต่าง ๆ ที่ครูบันทึกไว้ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 3
มาสร้างคู่คำขัดแย้งประมาณ 5-10 คู่คำ แล้วเลือกเพียง 1 คู่คำ

ขั้นตอนที่ 5 การเปรียบเทียบแบบตรงหรืออุปมาแบบตรงครั้งที่ 2 (Direct
Analogy)

ครูให้นักเรียนนำเอาคู่คำขัดแย้งที่เลือกได้จากขั้นตอนที่ 4 ไปเปรียบเทียบกับ
สิ่งอื่นประมาณ 3-5 อย่างแล้วเลือกให้เหลือเพียง 1 อย่าง แล้วพิจารณาอุปมาที่เลือก

ขั้นตอนที่ 6 การทบทวนงาน

ให้นักเรียนบรรยาย เขียน เล่าหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 1
เป็นครั้งที่ 2 โดยใช้ประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้จากการเรียนตามรูปแบบซินเนคติกส์ไปใช้ในการ

ทำงาน เช่น เขียนเรียงความ เขียนคำประพันธ์ หรือเขียนโฆษณา เป็นต้น

ต่อมาบรูซ จอยซ์ ได้พัฒนารูปแบบซินเนคติกส์ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน บังคับ และประมาณปี พ.ศ.2532 (สมพงษ์ สิงหะพล, 2533) แนวการสอนรูปแบบซินเนคติกส์นี้ ได้เข้ามาเผยแพร่ในเมืองไทยโดย ดร.เจมส์ จี ฮาวิลเลอร์ (Dr. James G. Hawiller) แห่งมหาวิทยาลัยแห่งรัฐมอนทานา (Montana State University) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบการสอนและเป็นลูกศิษย์ซึ่งได้ปฏิบัติงานร่วมกับบรูซ จอยซ์ ได้รับทุน فولไบรท์ให้เข้ามาเผยแพร่รูปแบบการสอนแบบต่าง ๆ ด้วยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับอาจารย์ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศและสถาบันอื่น ๆ ที่สนใจโดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ อินทรสุด คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตลพบุรี และคณะ เป็นผู้ประสานงานและเข้าร่วมฝึกอบรมตลอดมาจนถึงปัจจุบัน จากการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการสอนรูปแบบซินเนคติกส์นั้น พบว่ารูปแบบซินเนคติกส์เป็นรูปแบบการสอนที่น่าสนใจ และเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนเป็นอย่างดี และไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเนื้อหาความรู้แต่อย่างใด แต่กลับช่วยส่งเสริมและทำให้โลกของเนื้อหาในชีวิต นักเรียนมีความคิดเป็นอิสระและสามารถพัฒนาจินตนาการหยั่งรู้ของตนเองไปสู่กิจกรรมประจำวัน การสอนตามรูปแบบซินเนคติกส์ในการอบรมเชิงปฏิบัติการดังกล่าว มีลำดับขั้นตอน และรายละเอียดการสอนดังต่อไปนี้ (จันทน์ อินทรสุด, 2537 และจากคำสัมภาษณ์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ อินทรสุด เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2538 และวันที่ 27 มกราคม 2539)

ลำดับขั้นตอนการสอนตามรูปแบบซินเนคติกส์

ขั้นที่ 1 ให้นักเรียนทำกิจกรรมเป็นครั้งที่ 1

1.1 ครูให้ข้อมูลแก่นักเรียนในเรื่องที่จะสอนเท่าที่จำเป็น เช่น ชื่อบทเรียน หรือเรื่องที่สอน จุดประสงค์การเรียน เป็นต้น

1.2 ครูมอบหมายงานให้นักเรียนทำงานเป็นครั้งที่ 1 โดยใช้ประสบการณ์เท่าที่เขามีอยู่ในปัจจุบัน (เขียนเรียงความ เขียนคำประพันธ์ เขียนคำโฆษณา หรืออื่น ๆ ตามที่ครูมอบหมาย)

ขั้นที่ 2 เปรียบเทียบแบบตรงหรืออุปมาแบบตรง (Direct Analogy)

2.1 ครูให้นักเรียนคิดเปรียบเทียบระหว่างของสองสิ่งที่ไม่น่าจะนำมาเปรียบเทียบกันหรือไม่น่าจะเข้ากันได้ (break set) ประมาณ 5 คู่ เช่น บทกวีนิพนธ์กับรถยนต์

ครูกับเครื่องบิน บ้านกับทะเล นกกับเสือ เปลือกหอยกับเสาธง เป็นต้น

2.2 ครูเขียนคำที่นักเรียนยกเปรียบเทียบในข้อ 2.1 บนกระดาน (คำที่นักเรียนยกเปรียบเทียบอาจเป็นคำชนิดใดก็ได้แต่มักเป็นคำประเภทคำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ เช่น สวย น่ารัก โดดเดี่ยว รวดเร็ว เชื่องช้า เป็นต้น)

ขั้นที่ 3 เปรียบเทียบแบบบุคคลหรืออุปมาแบบบุคคล- (Personal Analogy)

3.1 ครูให้นักเรียนคิดเปรียบเทียบหรืออุปมาแบบบุคคล ด้วยการให้นักเรียนสมมุติตัวเองเป็นสิ่งต่าง ๆ ประมาณ 5 สิ่ง แล้วบรรยายความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อเป็นสิ่งนั้น การกำหนดสิ่งต่าง ๆ ให้นักเรียนเปรียบเทียบหรืออุปมาแบบบุคคลนี้มี 2 แบบ ซึ่งครูควรรี้อสอน สลับกัน ดังนี้

แบบที่ 1 กำหนดให้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพียงสิ่งเดียวอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน เช่น เป็นรองเท้าที่อยู่ในถังขยะ เป็นรองเท้าที่วางแสดงในตู้กระจก เป็นรองเท้าที่เจ้าของใส่วิ่งแข่งขัน เป็นรองเท้าที่จมอยู่ในน้ำ เป็นรองเท้าที่ช่างรองเท้ากำลังซ่อม เป็นต้น

แบบที่ 2 กำหนดให้สิ่งต่าง ๆ อยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น เป็นผ้าที่แตกรุ่ง เป็นไข่ไก่ที่แม่ไก่กำลังฟัก เป็นข้าวโหดที่อยู่ในหม้อน้ำเดือด เป็นดอกมะลิที่ลอยอยู่ในน้ำ เป็นปลาที่ติดเบ็ด เป็นต้น

3.2 ครูเขียนคำที่นักเรียนแสดงความรู้สึกในข้อ 3.1บนกระดาน

ขั้นที่ 4 เปรียบเทียบแบบคู่คำขัดแย้งหรืออุปมาแบบคู่คำขัดแย้ง (Compressed Conflict)

4.1 ครูให้นักเรียนพิจารณาและนำคำที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 3 (ซึ่งครูได้บันทึกไว้บนกระดาน) ที่มีความหมายขัดแย้งกัน แต่ไม่ใช่ความหมายตรงข้าม มารวมกันเป็นกลุ่มคำหรือวลีใหม่ โดยกลุ่มคำหรือวลีที่สร้างขึ้นใหม่นี้อาจเพิ่มคำเชื่อมได้ เช่น โฟहनาว รักทรหด เสรีภาพที่มีขอบเขต ความสุขที่น่ากลัว อันตรายที่น่าสัมผัส เป็นต้น

4.2 ครูเขียนคำคู่ขัดแย้งตามที่นักเรียนบอกในข้อ 4.1 บนกระดาน แล้วให้นักเรียนเลือกคู่คำขัดแย้งที่นักเรียนชอบมากที่สุด (อาจถามความคิดเห็นโดยให้ยกมือหรือลงคะแนนเป็นเอกฉันท์)

ขั้นที่ 5 เปรียบเทียบแบบตรงเป็นครั้งที่สอง (Direct Analogy)

ครูให้นักเรียนคิดเปรียบเทียบแบบตรงอีกครั้งหนึ่ง โดยให้นักเรียนนำ

คุณค่าขัดแย้งที่ได้ในข้อ 4.2 มาคิดเปรียบเทียบกับสิ่งที่ปรากฏในชีวิตประจำวันเพื่อฝึกให้นักเรียน เกิดความคิดใหม่ ๆ และได้แสดงความคิดอย่างมีเหตุผล เช่น เสรีภาพที่มีขอบเขต เหมือนกับการแต่งงาน ความสุขที่อันตราบ เหมือนกับ ยาเสพติด เป็นต้น

ขั้นที่ 6 ทำกิจกรรมเช่นเดียวกับขั้นที่ 1 อีกเป็นครั้งที่สอง

6.1 ครูให้นักเรียนนำเรื่องเดิมที่เขียนไว้ในขั้นที่ 1 มาเขียนใหม่เป็นครั้งที่สอง การเขียนใหม่ครั้งนี้ให้นักเรียนใช้คำที่คิดเปรียบเทียบกับขั้นที่ 4 นักเรียนจะเลือกใช้คำก็ได้ที่ปรากฏบนกระดาน

6.2 ครูให้นักเรียนนำผลงานทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกัน

การสอนโดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์นี้ สมพงษ์ สิงหะพล (2533) ได้ให้ความคิดเห็นว่า รูปแบบการสอนแบบนี้ ครูจะมีบทบาทเป็นเพียงผู้ริเริ่มและคอยดำเนินการเรียนการสอนตามบทเรียน และขั้นตอนที่จัดเตรียมไว้ แล้วคอยกระตุ้นความคิดของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา ครูไม่มีบทบาทที่จะไปคอยชักนำความคิดของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางใดทางหนึ่ง แต่จะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดของตัวเองออกมาให้มากที่สุด ผู้เรียนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน คือมีอิสระในการคิดแสดงความคิด อภิปราย ถกเถียงกันตามบทเรียน ยิ่งผู้เรียนแสดงความคิดมากเท่าใด การมองเห็นสิ่งใหม่ ๆ ก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น

นอกจากนี้ สมพงษ์ สิงหะพล (2536) ยังได้กล่าวเสริมอีกว่า

การสอนโดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์นี้ ใช้ได้ดีกับบทเรียนทุกสาขาวิชาในหลักสูตร ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา และใช้ได้ดีกับบทเรียนที่ต้องการให้ผู้เรียน คิด พัฒนา สร้าง หรือมองบทเรียนไปในแนวทางใหม่ เนื่องจากนำเอาการเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน มาให้ผู้เรียนได้คิดพิจารณา และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ลักษณะการเรียนก็เป็นไปอย่างสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย บรรยายภาศการเรียนเต็มไปด้วยความพึงพอใจของทั้งผู้สอนและผู้เรียน นอกจากนี้จะช่วยฝึกฝนการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ดีแล้ว สิ่งก็ตามมาคือ ความสัมพันธ์ในกลุ่มซึ่งเป็นจุดที่การศึกษาไทยปัจจุบัน ค่อนข้างให้ความสำคัญมาก เนื้อหาวิชาที่สามารถนำเอารูปแบบซินเนคติกส์ไปใช้ได้ อย่างเหมาะสมได้แก่ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การสำรวจปัญหาทางสังคม การแก้ปัญหาต่าง ๆ การสร้างงานประดิษฐ์ การทำความเข้าใจต่อเรื่องที่เป็นนามธรรม (Bruce Joyce, 1992)

ดังนั้น การสอนโดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์สามารถนำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ทุกระดับ โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมี

ความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูง (กรมการฝึกหัดครู, 2522) ครูจึงควรส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่พัฒนาผลงานของตนเองให้มีคุณค่าสูงสุดตามศักยภาพของผู้เรียน ซึ่ง วิลเลียม เจ เจ กอร์ดอน (William J.J. Gordon อ้างถึงใน Bruce Joyce, 1992) เชื่อว่า พลังความคิดสร้างสรรค์ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ด้วยการนำเอาเนื้อหาที่เรียนไปเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นที่คุ้นเคยหรือไม่คุ้นเคยมาก่อนโดยผู้สอนเป็นผู้ริเริ่มกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนมีบทบาทแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดของผู้เรียน นอกจากการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในห้องเรียนแล้ว กอร์ดอนยังได้เน้นถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมสามารถช่วยให้เด็กกล้าแสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ได้ ดังสุจิต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2536) ให้ความคิดเห็นสอดคล้องว่า "ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นตัวของตัวเองจะพัฒนามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การสร้างบรรยากาศ และการให้ความสนับสนุนของบุคคลที่แวดล้อมตัวเด็ก เช่น บิดามารดา ญาติพี่น้อง และครูอาจารย์ เป็นต้น "

จากที่กล่าวมาในรูปแบบชินเนตติคส์จึงเป็นรูปแบบการสอนที่สามารถนำไปใช้พัฒนาความคิดของนักเรียนได้ โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การประเมินผลการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์

3.1 เกณฑ์การตรวจและพิจารณางานเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์

การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะที่ซับซ้อน ยุ่งยาก การให้คะแนนงานเขียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะมีผลต่อความเที่ยงของการตรวจงานเขียน ดังนั้นการให้คะแนนงานเขียนจึงต้องมีเกณฑ์ (Criteria) เพื่อให้การให้คะแนนเป็นไปอย่างมีระบบ ซึ่งจะช่วยให้คะแนนตรวจงานเขียนมีความเป็นปรนัยมากขึ้น เขาวดี วิบูลย์ศรี (2528) ได้กล่าวถึงระบบมาตราของการให้คะแนนความเรียง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระบบใหญ่ สรุปได้ดังนี้

1. ระบบมาตราอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นระบบของการให้คะแนนที่กำหนดช่วงของคะแนนแต่ละช่วงมีขนาดเท่ากัน กล่าวคือ ระยะห่างจากช่วงหนึ่งไปยังอีกช่วงหนึ่งจะต้องเท่ากันตลอดในแต่ละสเกล การให้คะแนนผู้ตรวจต้องกำหนดระบบการให้ค่านำหนักคะแนน

ตามเกณฑ์แต่ละเกณฑ์เสียก่อนตามความเหมาะสม การให้คะแนนระบบนี้เป็นการให้คะแนนที่ยุ่งยาก และใช้เวลามาก แต่เป็นระบบที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องทำ เพราะเป็นการให้คะแนนอย่างเป็นระบบ มีแนวคำตอบที่แน่ชัด

2. ระบบมาตราจัดลำดับ (Ordinal Scale) เป็นระบบของการให้คะแนนที่ผู้ตรวจอ่านคำตอบของทุกคนผ่านไปหนึ่งเที่ยว เพื่อจะได้ทราบโครงสร้างของคำตอบโดยส่วนรวมทั้งหมด จากนั้นผู้ตรวจจะอ่านคำตอบของแต่ละคนอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง และจัดลำดับคุณภาพของคำตอบจากที่เห็นว่าดีที่สุดจนถึงคำตอบที่เห็นว่าใช้ไม่ได้มากที่สุด โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่าง ๆ ทุกเกณฑ์ไปพร้อม ๆ กัน จากนั้นผู้ตรวจให้คะแนนจะอ่านพิจารณาอีกรอบหนึ่งและพยายามจัดลำดับที่แท้จริงเพื่อให้ถูกต้องมากที่สุด

3. ระบบมาตราจัดประเภท (Nominal Scale) เป็นระบบของการให้คะแนนที่ผู้ตรวจจำแนกคำตอบของผู้ตอบออกเป็นประเภทตามลำดับคุณภาพ ได้แก่ ดีมาก ดี ใช้ได้ พอใช้ ต้องปรับปรุง หรือเป็นเกรด ก ข ค ง และ จ โดยขั้นแรกผู้ตรวจอ่านคำตอบของผู้ตอบทุกคนให้ตลอดแล้วจึงอ่านอีกครั้งเพื่อจัดประเภท โดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเป็นหลักในการพิจารณา ร่วมกันไปในคราวเดียว การจัดคุณภาพในระบบประเภท มีลักษณะไม่ต่างไปจากระบบการเรียงลำดับมากนัก คือแทนที่จะเรียงลำดับไปเรื่อย ๆ ในคำตอบของแต่ละคน กลับเรียงคำตอบออกเป็นประเภท ๆ ตามเกณฑ์ที่ได้จัดหรือกำหนดไว้ก่อนแล้ว ซึ่งในการตรวจระบบนี้ต้องกระทำโดยยึดเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นหลักในการแบ่งไม่ใช่เป็นการเปรียบเทียบระหว่างผู้เข้าสอบ

นอกจากนี้ ผู้เขียนได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า "ถ้าเปรียบเทียบการให้คะแนนทั้งสามระบบแล้ว ระบบมาตราอันดับภาคขึ้นเป็นระบบที่ต้องใช้เวลาในการตรวจมากกว่าสองวิธีหลัง แต่เป็นระบบที่ทำให้การตรวจเป็นปรนัยมากที่สุด ซึ่งจะใช้ในการตรวจแบบวิธีวิเคราะห์ ส่วนระบบมาตราจัดอันดับและระบบมาตราการจัดประเภทนั้นเป็นระบบที่ใช้ในการตรวจแบบวิธีประเมินรวม"

จิราพร อัครสมพงศ์ (2535) ได้สรุปข้อเสนอแนะการตรวจงานเขียนประเภทความเรียงของนักวัดผลไว้หลายท่าน ดังนี้

นักวัดผลคนอื่น ๆ ให้ข้อเสนอแนะคล้ายคลึงกันว่า ในการตรวจควรตรวจทีละข้อจนครบทุกคนปกปิดชื่อของนักเรียนเอาไว้รื้ออย่าให้รู้ว่กำลังตรวจคำตอบของใคร ควรตรวจหลายครั้งหรือตรวจหลายคน (Multing rating) คือให้ผู้ตรวจคนเดียวตรวจหลายครั้งหรือในการตรวจครั้งหนึ่ง ๆ ควรตรวจหลายคนแล้วใช้คะแนนเฉลี่ยหรือคะแนนรวม

แทนคะแนนความสามารถของผู้สอบจะทำให้ผลการวัดมีความเที่ยงสูงขึ้นได้ (Bergman, 1981, Glolund, 1977 Ebel and Frilbeck, 1982)

สอดคล้องกับ เบาวดี วิบูลย์ศรี (2528) ได้เสนอแนะวิธีตรวจความเรียงดังนี้

1. ควรตรวจแยกเป็นรายข้อ ควรจะได้ตรวจ 2 ครั้ง จากผู้ตรวจคนเดียวด้วยกัน หรือผู้ตรวจสองคน คนละครั้ง
2. ในการตรวจแต่ละครั้งเป็นอิสระต่อกัน
3. ผู้ตรวจไม่ควรเชื่อถือผู้สอบ และไม่ควรรอคผลการตรวจที่ผ่านมามาว่าแต่ละข้อหรือแต่ละคนมีการให้คะแนนอย่างไร

4. การตรวจให้คะแนนควรใช้ระบบการให้คะแนนเป็นเกณฑ์ย่อย ๆ การตรวจให้คะแนนงานเขียนโดยเฉพาะการตรวจการเขียนร้อยแก้ว

เชิงสร้างสรรค์ผู้ตรวจต้องใจกว้าง ยอมรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในภาษาไทย ไม่ควรยึดกฎเกณฑ์ตายตัว และมีความเที่ยงธรรม (เจริญ มาลาโรจน์, 2532) วิธีที่ดีควรเป็นการวัดพัฒนาการของแต่ละบุคคล ดูความก้าวหน้าของผลงานไม่ควรใช้เกณฑ์ของผู้สอน เปรียบเทียบผลงานกับคนอื่น (อารี รังสินันท์, 2532) หลักการให้คะแนนนั้นจะต้องพยายามดูทุกแง่มุมเท่าที่จะทำได้ อย่าเจาะจงพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว และควรพิจารณาในหัวข้อต่อไปนี้ (ประสิทธิ์ ภาพย์กลอน, 2518)

1. เนื้อเรื่อง ควรพิจารณาแนวคิดหรือแนวเรื่อง การจัดระเบียบความคิด การอ้างเหตุผล การขยายความและความแจ่มแจ้งชัดเจน
2. การใช้ภาษา ควรพิจารณาระดับของภาษาที่ใช้ว่าถูกต้องตามกาลเทศะและลักษณะของเรื่อง พิจารณาการใช้คำ ประโยค การเขียน ย่อหน้า การเว้นวรรคตอน การใช้สำนวนโวหาร คำพังเพยและสุภาษิตต่าง ๆ
3. รูปแบบ ควรพิจารณาเฉพาะการเขียนที่มีแผนแน่นอนว่าทำได้ถูกทุกรูปแบบ การเขียนชนิดนั้น ๆ หรือไม่ เช่น เรียงความ บทความ
4. กลไกประกอบการเขียนอื่น ๆ ได้แก่ สะกดการันต์ ลายมือ ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

วรรณิ โสมประบุร (2524) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณางานเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้โดยละเอียด สรุปได้ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง

1.1 แนวคิดหรือแนวเรื่อง มีความแปลก ใหม่ ตรงจุดหมาย ชวนติดตาม มีความรู้ดีและความคิดดี

1.2 การจัดระเบียบความคิดต้องมีเอกภาพ มีความถูกต้อง สมบูรณ์ มีสัมพันธ์ภาพ รู้จักเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมมาผสมผสานกัน รู้จักเน้นความสำคัญและลำดับความคิด เป็นหมวด ๆ ตามขั้นตอนที่ถูกต้อง

1.3 การอ้างเหตุผล สามารถอ้างเหตุผลได้ถูกต้อง สอดคล้องกัน ไม่สรุปผิดหรืออ้างเหตุผลที่มีหลักฐานไม่เพียงพอ ตลอดจนไม่ควรอ้างเหตุผลข้าง ๆ คู ๆ

1.4 การขยายความ สามารถลำดับความ และขยายความได้ดี

1.5 มีความแจ่มแจ้งชัดเจน

2. การใช้ภาษา

2.1 ใช้ระดับภาษาได้ถูกต้องตามกาลเทศะ และลักษณะของเรื่อง

2.2 ใช้คำได้ตรงความหมาย เหมาะกับข้อความ กระชับรัดกุม เข้าใจง่าย สละสลวย รู้จักใช้คำหลากหลายและถูกต้องตามความนิยมและระเบียบแบบแผน

2.3 ประโยคสั้นกะทัดรัด กระชับและแจ่มแจ้ง เรียงลำดับคำในประโยค ได้ถูกต้องเหมาะสม ไม่ใช้สำนวนต่างประเทศ

2.4 ใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง

2.5 ใช้สำนวนโวหาร สุภาพ คำพังเพยได้ถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

3. รูปแบบ ใช้พิจารณาสำหรับการเขียนที่มีแบบแผนที่แน่นอน ได้แก่ เรียงความ

บทความ จดหมาย บอความ สุนทรพจน์ บันทึกการประชุม รายงานการวิจัย ฯลฯ

4. กลไกประกอบการเขียน ได้แก่ ลายมือ สะกดการันต์ ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

กรมวิชาการ (2535) ได้กล่าวถึงลักษณะของการพิจารณาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้อย่างน่าสนใจ 4 ประการ คือ

1. ให้ความคิดแปลกใหม่ หมายถึง ความคิดที่ไม่ซ้ำแบบหรือไม่ได้ลอกเลียนผู้อื่น มาเป็นความคิดที่ผู้เขียนคิดขึ้นเอง หรือดัดแปลงมาอย่างแยกคางด้วยภูมิปัญญาของตน

2. ใช้ภาษาคอมคายกะทัดรัด ทั้งนี้ต้องเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ผิดแปลกไปจากระเบียบของภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน

3. สามารถเร้าความรู้สึกของผู้รับสาร อาจเป็นความขบขัน ความเศร้า ความปีติยินดี ความพิศวง ความสงบ ความซาบซึ้ง ความอาลัย ความมั่นใจ ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกันก็ได้

4. เป็นประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อมเช่น ให้ข้อคิดที่เป็นคติในการดำรงชีวิต ซึ่งให้เห็นคุณโทษ แนะนำให้คนรู้จักสังเกตพิจารณาสิ่งต่าง ๆ โดยแยกแยะ ก่อให้เกิดจินตนาการในทางที่ดีงาม หรือให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจในลักษณะของนันทนาการ เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การตรวจและพิจารณางานเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ผู้ตรวจควรตั้งเกณฑ์การตรวจให้สอดคล้องกับประเภทของงานเขียนซึ่งอาจเป็นงานเขียนที่มีรูปแบบหรือไม่มีรูปแบบ และเพื่อให้การตรวจงานเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์มีความเที่ยงตรงควรใช้ผู้ตรวจหลายคนหรืออาจใช้ผู้ตรวจคนเดียวแต่ตรวจหลายครั้ง ข้อสำคัญการตรวจพิจารณาผลงานเชิงสร้างสรรค์แต่ละชิ้นนั้นเพื่อพัฒนาการเขียนแต่ละบุคคลมิใช่เพื่อเปรียบเทียบผลงาน

3.2 การตรวจให้คะแนนงานเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์

การตรวจให้คะแนนงานเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นเครื่องช่วยให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบว่าการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพหรือบรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์พัฒนายิ่งขึ้น จากการค้นคว้าพบว่า เฮช แอล จาคอบส์ และคณะ (H.L.Jacobs et.al., 1981) ได้ให้แนวการตรวจให้คะแนนการเขียนร้อยแก้วประเภทความเรียงที่เรียกว่า ESL Composition Profile ซึ่งเป็นเกณฑ์การตรวจที่ละเอียดมากโดยกำหนดองค์ประกอบของการเขียนและกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็นช่วงคะแนนของแต่ละช่วงเท่ากัน (ระบบมาตราอันตรภาคชั้น) ตามระดับความสามารถด้านต่าง ๆ ของการเขียนไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านเนื้อหา (Content) พิจารณาจากเกณฑ์ดังต่อไปนี้
 - มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน หมายถึง มีความเข้าใจในหัวข้อเรื่องที่เขียน เลือกใช้ข้อมูลที่เป็นจริงหรือตรงกับหัวข้อเรื่อง มีเนื้อหาถูกต้องและสัมพันธ์กัน
 - เขียนได้ใจความ หมายถึง สามารถเขียนขยายใจความสำคัญได้ มีเนื้อหาและรายละเอียดของเนื้อหาที่ชัดเจนด้วยการอธิบายยกตัวอย่างประกอบ มีการเปรียบเทียบ การให้นิยาม เป็นต้น
 - เขียนขยายความต่อเนื่อง หมายถึง สามารถเขียนขยายหัวข้อเรื่องได้อย่างมีเหตุผลด้วยการเปรียบเทียบ ยกข้อเท็จจริง หรือให้ตัวอย่างประกอบ
 - เขียนเนื้อหาได้ตรงกับหัวข้อเรื่อง หมายถึง ข้อมูลที่นำมาเขียนถูกต้องชัดเจนตรงกับหัวข้อเรื่อง ปราศจากข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่อง

องค์ประกอบด้านเนื้อหา มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

30-27 ยอดเยี่ยม - ดีมาก

26-22 ดี - ปานกลาง

21-17 พอใช้ - อ่อน

16-13 อ่อนมาก

2. องค์ประกอบด้านการเรียบเรียงความคิด (Organization) พิจารณาจากเกณฑ์ดังต่อไปนี้
 - เขียนได้สละสลวย หมายถึง สามารถแสดงความคิดได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง มีคำนำและบทสรุปเลือกใช้ถ้อยคำ วลี ประโยคที่สามารถขยายใจความของเรื่อง และสามารถเชื่อมโยงความคิดได้สอดคล้องกันทั้งภายในแต่ละย่อหน้าและระหว่างย่อหน้า
 - แสดงความคิดได้ชัดเจนประกอบด้วยเหตุผล หมายถึง สามารถแสดงความคิดได้ตรงกับหัวข้อเรื่องและสัมพันธ์กันตลอดเรื่อง ประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าสอดคล้องสัมพันธ์กับหัวข้อเรื่อง
 - ความกระชับรัดกุม หมายถึง สามารถแสดงความคิดได้ตรงประเด็น ใช้ถ้อยคำกระชับ ตลอดเรื่อง
 - เรียบเรียงความคิดดี หมายถึง สามารถแสดงความคิดได้ชัดเจนและสัมพันธ์กันภายในย่อหน้าและระหว่างย่อหน้า

- ลำดับความสมเหตุสมผล หมายถึง สามารถเขียนข้อความได้อย่างมีเหตุผลถูกต้อง ต่อเนื่องกันตามลำดับ

- ความต่อเนื่อง หมายถึง สามารถเขียนข้อความในแต่ละย่อหน้าให้มีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว

องค์ประกอบด้านการเรียบเรียงความคิดมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

20-18 ยอดเยี่ยม-ดีมาก

17-14 ดี-ปานกลาง

13-10 พอใช้-อ่อน

9- 7 อ่อนมาก

3. องค์ประกอบด้านการใช้ถ้อยคำ (Vocabulary) พิจารณาจากเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ใช้ถ้อยคำถูกต้อง หมายถึง สามารถเลือกใช้ถ้อยคำ ส่วนวนได้ถูกต้องตรงกับความคิดที่ต้องการแสดงออก เหมาะสมกับข้อความ และสามารถใช้คำแสดงความคิดได้หลากหลาย

- สื่อความหมายชัดเจน หมายถึง สามารถใช้ถ้อยคำได้เหมาะสมกับเรื่องและระดับของผู้อ่าน ใช้ถ้อยคำที่คุ้นเคยและเข้าใจง่ายก่อให้เกิดความประทับใจ

องค์ประกอบด้านการใช้ถ้อยคำ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

20-18 ยอดเยี่ยม-ดีมาก

17-14 ดี-ปานกลาง

13-10 พอใช้-อ่อน

9- 7 อ่อนมาก

4. องค์ประกอบทางด้านการใช้ภาษา (Language Use) พิจารณาจากเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- การใช้รูปประโยคในการเขียน หมายถึง สามารถใช้ประโยคใจความเดียว หรือประโยคซ้อนได้ถูกต้อง โดยเฉพาะประโยคซ้อนสามารถใช้คำ วลี และประโยคขยายตลอดจนใช้สันธานเชื่อมประโยคได้ถูกต้อง โดยเฉพาะประโยคซ้อนสามารถใช้คำ วลี และประโยคขยาย ตลอดจนใช้สันธานเชื่อมประโยคได้ถูกต้องเหมาะสม

- ความสัมพันธ์ระหว่างคำในประโยค หมายถึง สามารถใช้คำต่าง ๆ ได้
อย่างถูกต้อง มีความสัมพันธ์กันระหว่างประธานกับกริยา คำนามกับลักษณะนาม คำกริยากับ
คำวิเศษณ์

องค์ประกอบด้านการใช้ไวยากรณ์มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

25-22 ยอดเยี่ยม-ดีมาก

21-18 ดี-ปานกลาง

17-11 พอใช้-อ่อน

10- 5 อ่อนมาก

5. องค์ประกอบด้านกลไวยากรณ์ (Mechanics) พิจารณาจากเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การเขียน หมายถึง สามารถสะกดคำและใช้
เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามหลักภาษา

- ลายมือ หมายถึง ลายมืออ่านง่าย ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร
องค์ประกอบด้านกลไวยากรณ์ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

องค์ประกอบด้านกลไวยากรณ์ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 ยอดเยี่ยม-ดีมาก

4 ดี-ปานกลาง

3 พอใช้-อ่อน

2 อ่อนมาก

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาและผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้าง
สรรค์อีกหลายท่านได้กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนไว้น่าสนใจดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2524) ได้ให้หลักการให้คะแนนการเขียนร้อยแก้วเชิง
สร้างสรรค์ไว้ 2 แบบคือ

1. การเขียนที่ไม่มีแบบแผน ควรให้คะแนนดังนี้

เนื้อเรื่อง 50 %

การใช้ภาษา 40 %

กลไกประกอบการเขียน 10 %

2. การเขียนที่มีแบบแผน หรือรูปแบบ ควรให้คะแนนดังนี้

เนื้อเรื่อง	40 %
การใช้ภาษา	40 %
รูปแบบ	10 %
กลไกประกอบการเขียน	10 %

พิศวาท ลัดดากุล (2523) กล่าวถึง เกณฑ์การประเมินผลการเขียนร้อยแก้ว
เชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ขั้นแรก อ่านงานเขียนของนักเรียนแล้วแบ่งกลุ่มตามความสามารถ 5 ระดับ คือ
ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และยังต้องปรับปรุง

ขั้นสอง ตรวจสอบให้คะแนนโดยพิจารณาแบ่งเป็นส่วน ๆ ดังนี้

1. ความคิด	10 คะแนน
2. วิธีการเขียน	5 คะแนน
3. การใช้ภาษา	5 คะแนน
4. กลไกประกอบการเขียน	5 คะแนน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2526) ได้เสนอหลักการให้คะแนนการ
เขียนที่มีรูปแบบ ได้แก่ การเขียนเรียงความ บทความ จดหมาย บ่อความ สุนทรพจน์ ฯลฯ ไว้ดังนี้

เนื้อเรื่อง	25 %
การใช้ภาษา	25 %
แนวความคิด	30 %
รูปแบบ	10 %

ลายมือ การสะกดคำวันที่ การเว้นวรรคตอนและย่อหน้า ความสะอาด 10 %

จากเกณฑ์การตรวจและพิจารณางานเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์และการกำหนด
น้ำหนักคะแนนของนักการศึกษาและงานวิจัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการ
ปรับเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยยึดเกณฑ์การพิจารณาการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ของกรม
วิชาการ (2535) ซึ่งมีรายละเอียดครอบคลุมงานเขียนเชิงสร้างสรรค์มากที่สุด และเกณฑ์การ
ประเมินผลการเขียนประเภทความเรียงของเฮช แอล จากอบส์และคณะ(H.L.Jacobs et.al.,

1981) ซึ่งกำหนดองค์ประกอบของการเขียนและนำหนักคะแนนตามระบบมาตราอัตราภาคชั้นซึ่งจะทำให้เกณฑ์การประเมินผลการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ประเภทไม่มีรูปแบบของงานวิจัยครั้งนี้มีความครอบคลุมรายละเอียดของการเขียนและมีความเป็นปรนัยมากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

พิศวาท ลัดดากุล (2523) ได้ศึกษาเรื่อง "การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยนำแบบฝึกที่วิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 แล้วนำมาทดลองสอนกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.37/81.05 หมายความว่าแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ แสดงว่าการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างนั้นช่วยพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ดี

ศรวิธรรม ช้อยศิริ (2526) ได้ศึกษาเรื่อง "การเปรียบเทียบผลการสอนเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ด้วยชุดการสอนตามระบบการสอนของ GAGNÉ กับการสอนแบบบรรยายในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4" โดยสร้างแผนการสอน 2 ชุด คือชุดการสอนเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ตามระบบการสอนของ GAGNÉ กับชุดการสอนเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์แบบบรรยายใช้ทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนตามระบบการสอนของ GAGNÉ และวิธีสอนแบบบรรยายให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าความสามารถทางการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกันด้วย

รักดี วิศิษฏ์อนุพงศ์ (2529) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาความสามารถการเขียนร้อยแก้วด้วยคำสัญลักษณ์ และเจตคติต่อการเขียนร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ" โดยสร้างแผนการสอนจำนวน 12 คาบ ตามหลักสูตรภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เพื่อใช้ทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน

70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนร้อยแก้ว ด้วยคำสัญลักษณ์ของนักเรียนที่สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะสูงกว่านักเรียนที่สอนโดยฝึกตามกิจกรรม การสอนในคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีเจตคติต่อการเขียนร้อยแก้วไม่แตกต่างกัน

ชัยรัตน์ โสธรนพบุตร (2530) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรม Synectics ในวิชาวิทยาศาสตร์ช่วงอุตสาหกรรม" โดยสร้างแผนการสอน 2 ชุด ชุดแรกสร้างแผนการสอนตามแนวการสอนในคู่มือครูของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเพิ่มเติมกิจกรรม Synectics ส่วนชุดที่สองสร้างแผนการสอนตามแนวการสอนในคู่มือครูของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเพิ่มเติมบทความให้อ่านนำไปใช้ทดลองสอนกับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคขอนแก่น จำนวน 212 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 103 คน และกลุ่มปกติ (กลุ่มควบคุม) 109 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มปกติ (กลุ่มควบคุม) มีความคิดสร้างสรรค์ ทักษะคิดต่อวิชาวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประทีป ศิริบังข (2530) ได้ศึกษาเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติกับใช้แบบฝึก การเขียนเชิงสร้างสรรค์" โดยสร้างแผนการสอนวิชาเรียงความตามแนวการสอนในคู่มือครูเปรียบ เทียบกับการสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อใช้ทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการ สอนโดยวิธีใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนเรียงความแบบปกติ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนหญิงและ นักเรียนชายมีผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความไม่แตกต่างกัน

อุดมลักษณ์ ช้อยพิริฎ (2531) ได้ศึกษาเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทาง การเขียนเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้ แบบฝึกกับใช้กิจกรรมตามคู่มือครู" โดยใช้แบบฝึกกับใช้กิจกรรมตามคู่มือครู ทดลองสอนกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 กลุ่ม - คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 70 คน ผลการ วิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สูงกว่านักเรียนที่ใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

ขจิตพรหม ประดิษฐพงศ์ (2535) ได้ศึกษาเรื่อง "การพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมจินเนตติกส์" โดยสร้างแผนการสอนเพื่อวัดความสามารถในการเขียนคำ วลี และ ประโยค โดยการเปรียบเทียบแบบตรง การเปรียบเทียบแบบบุคคล และการเปรียบเทียบแบบคู่คำจัดแย้งตามรูปแบบจินเนตติกส์กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มทดลอง มีผู้วิจัยเป็นผู้สอน และกลุ่มควบคุมมีครูประจำโรงเรียนเป็นผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมจินเนตติกส์มีทักษะในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรกนก ชูประสม (2536) ได้ศึกษาเรื่อง "ผลของการใช้กิจกรรมจินเนตติกส์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย" โดยสร้างแผนการสอน เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมจินเนตติกส์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดละเอียดลออกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยใช้กิจกรรมจินเนตติกส์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปาริชาติ สุขประเสริฐ (2536) ได้ศึกษาเรื่อง "การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู" โดยสร้างแผนการสอนและแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยแก้วสำหรับสอน ในวิชาการพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ท 042) เพื่อใช้ทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 70 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

2. งานวิจัยต่างประเทศ

บาร์บารา แอนน์ เฮวิลิน (Babara Anne Heavilin, 1982) ได้ศึกษาเรื่อง "การใช้ชินเนคติกส์ช่วยสร้างความคิดในการเขียนความเรียงระดับวิทยาลัย" โดยทดสอบกับนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ 104 จำนวน 50 คน พบว่า นักศึกษามีการเรียนรู้ในการคิดเชิงเปรียบเทียบ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนมากขึ้นมีใช้แค่เพียงเรียนรู้ที่จะคิดแบบอเนกนัย แต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังพบว่า ชินเนคติกส์ทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนมากขึ้น

ชาร์ล เอส ไคลเนอร์ (Charles S. Kleiner, 1991) ได้ศึกษาเรื่อง "ผลของการฝึกใช้ชินเนคติกส์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์" โดยทดลองกับนักเรียนเกรด 4 และเกรด 5 ในวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 58 คน การทดลองแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองใช้ชินเนคติกส์ช่วยในการเรียนรู้เนื้อหา และกลุ่มควบคุมเรียนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองซึ่งใช้ชินเนคติกส์ช่วยในการเรียนรู้เนื้อหาสามารถอธิบายมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ยังพบว่า ชินเนคติกส์ทำให้นักเรียนเพิ่มพูนความรู้ทางด้านคำศัพท์ ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน และช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนได้เป็นอย่างดี ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

โดนัล เจ ฮาร์เทิล (Donald J. Hartl, 1992) ได้ศึกษาเรื่อง "การแก้ปัญหาที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Problem - Solving) และใช้การเปรียบเทียบที่ไกลตัว (Remote Analogs) ด้วยวิธีชินเนคติกส์" โดยทดลองสอนกับนักศึกษาผู้ใหญ่ (Adult Students) จำนวน 4 กลุ่ม โดยวิธีแก้ปัญหา และใช้วิธีชินเนคติกส์ ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มที่ใช้กลวิธีชินเนคติกส์ สามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้วิธีชินเนคติกส์ ซึ่งผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานเดิมที่ว่า การเรียนแบบใช้การแก้ปัญหาจะเกิดผลดีหากใช้วิธีชินเนคติกส์

มาร์ธา แซพพ์ แอนดรูว์ (Martha Sapp Andrew, 1996) ได้ศึกษาเรื่อง "การเขียนเรื่องสั้น ; การศึกษารายกรณีกับนักเรียนระดับ 12 จำนวน 2 คน ในโรงเรียนช่างศิลป์แห่งหนึ่งในวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์" โดยผู้วิจัยได้ศึกษากับนักเรียนหญิงเกรด 12 จำนวน 2 คน ในโรงเรียนช่างศิลป์ ในวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งถือว่าเป็นวิชาสำคัญวิชาหนึ่งของการเรียนการสอนในโรงเรียนแห่งนี้ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนมีผลต่อการสร้างสรรค์งานเขียนมากกว่ากระบวนการสอนของครู